

DIARI DE MATARÓ

REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ
Serrallonga de Barcelona, 18 - Telèfon n.º 255

ANY XII — FESTES DE NADAL DE 1934 — NUM. 3409

SUBSCRIPCIÓ
Mataró: 2 ptes. mes — Fora: 7'50 ptes. trím.

Nadal

Nox sicut dies illuminabitur. — La nit serà brillant com el dia. Ps. 138-12.

Amb esplendor i magnificència, reservats únicament per avui, l'Església en l'Hora canònica de Prima, en llegir el martirologi, ha anunciat el magne aconteixement que festejarà demà, la naixença de Nostre Senyor Jesucrist segons la carn.

Conscient de la magnitud i transcendència de l'objecte de la festa, abans de declarar-la, va recorrent les fites destacades de la Història de la Humanitat, la creació del món, el Diluvi universal, el naixement d'Abraham, pare del poble escollit, la sortida del Poble d'Israel, d'Egipte, la unció de David com a rei, la seixanta cinquena setmana de les vaticinades per Daniel, i, amb un caire més humà, nota que dintre la 194 olimpíada, l'any 752 de la fundació de Roma, i el 42 del regnat d'Octavi August—i, retenint-se el crit de joia que s'escapa de la seva gorja—, afegeix estant en pau tot l'Univers, Jesucrist, Déu eternal i Fill del Pare eternal, volent santificar el món amb el seu misericordiosíssim adveniment, concebut de l'Esperit Sant, naix, fet home, de la Verge Maria a Bethlehem de Judà: ¡El Naixement de Nostre Senyor Jesucrist segons la carn!

No és d'estranyar la immensa joia de que està ple el poble cristià en la diada de Nadal, doncs ella ens porta a la presència d'un fet que capgirà la marxa del món, un fet que escapa al limitat radi d'acció de l'enteniment humà.

Per a ell s'esborra la iniquitat de la faç de la terra, iniquitat que planava damunt tots els descendents d'Adam, com estigma inesborrable, l'estigma desapareix, la taca s'esborra, i per aquests motius, en aquesta diada hi sobra la tristesa, fins arriba a dir, Sant Lleó, que és il·lícita per haver-hi una raó de gaubança que encén a tothom i Nostre Senyor, destructor del pecat i de la mort, vé per a lliurar-nos-en a tots.

L'alegria nadalenca penetra en tots els cors que no hi posen obstacle, el del sant perquè l'atança a la victòria, el del pecador perquè se l'invita al perdó, el del gentil perquè és cridat a la vida.

El Verb, vida per essència, vé a portar-la als homes, soterrats baix la llosa del pecat, i descompost per la concupiscència, prenent la nostra vida sense fre no intervingui ni es vegi, ni la concupiscència, ni el pecat que venia a destruir.

Nadal és el dia de l'admirable canvi entre Déu i els homes, el creador del gènere humà, revestit d'un cos animat, d'un cos vivent s'ha dignat nèixer d'una Verge i amb això ens fa donació de la seva deïtat: El misteri és gran, el canvi sublim i el que hi surt guanyat, no hi ha pas cap dubte és l'home, que per l'abaijament del Fill de Déu, s'enlaira a les regions excelses de la Divinitat.

EL NAIXEMENT DE JESÚS - Gravat de Martí Schongauer.

(Col·lecció Joaquim Renart)

Aquesta exaltació de l'home, té cura l'Església de fer-nos notar que es verifica en temps en que el món estava en pau; amb l'exclamació de pau als homes de bona voluntat anuncien els Angels als pastors el naixement de l'Etern fill de l'Etern; príncep de la Pau l'ha contemplat i anunciat Isaïas, i dies a venir, el tendre Infantó de l'establia ha de dir als homes que ha vingut a portar-los-hi la pau, que els deixa la pau, i que amb paraules de pau i amor es saludin i es reconeixin els uns amb els altres.

Diada de pau i diada de joia, el que vol dir diada de felicitat; sense la pau de Crist, sense la joia del Nadó del portal és impossible la felicitat. Jesús, prou ens la ofereix des de les seques palles de la menjadora, l'inici de la seva vida ho és també de una era de pau, per això Sant Efreem ha batejat la diada de Nadal, amb el nom de la diada amiga dels homes.

No perdem de vista, que aquesta pau, és per als homes de bona voluntat, per aquells que vulguin acceptar-la, identificar-se amb ella, que és com si s'identifiquessin amb el que n'és l'autor i portador. Si hi ha, doncs, homes de bona voluntat, i sense rancúnies, ni odís, amb el cor en calma i serenor, justifiarem la santa alegria de Nadal, més ben dit, l'alegria que Nadal ens porta serà un fet.

Prou es veurà el somriure als llavis, la satisfacció en els rostres, però

aquest somriure i satisfacció seran reflexe de la pau de Crist de que estan amarats els cors d'aquells que ho manifesten? Tant-de-bó la resposta pogués ésser rotundament afirmativa, encara que, dissortadament, no és així, el que fa somriure i omple de joia els homes, no és el seu contacte amb Crist, sinó precisament la convivència amb tot allò que Ell vingué a destruir amb la seva misericordiosíssima vinguda.

Tot amb tot, queda un caliu en els cors dels homes, que encara no tenen empedreïda la sensibilitat. Nadal encara els diu quelcom, per ells significa un conglomerat de delícies i d'intimitats, religioses, pàtries i familiars; no els passa per alt aquesta diada que consideren com un deure el venerar-la, són homes de bona voluntat als quals Crist vé a portar-los-hi la pau, que com llum esplendorosa s'esforça per a penetrar en els seus cors.

Únicament falta que vegin que en aquest dia que celebren i no saben el per què, recordin que «Verbum caro factum est»; el Verb s'és fet carn, i aquest Verb de Déu, fet home que per nosaltres davalla al portal de Bethleem rebí el reconeixement de la seva Divinitat, i per tant el tribut de adoració de tots els homes, els quals amb l'ànima amarada de fe, encesa de caritat i rublerta de pau, vagin a l'establia, i humilment als peus de la Verge esclamin «venite, adoremus», veniu, que ací són per adorar-lo.

C.

Nadal!

Gall d'indi que fas la roda magnífica i tens aquest rimmel, el negre i el blau, i véns tots els anys amb colla prolífica, balleu tots la dansa millor, si us plau, que és la diada, la festa divina en que ens naxia Jesús, Fill de Déu al sí de la Verge, de Santa Maria Jesús, el rei nostre, com un floc de neu.

Hi era nascut com una poncella que tot just arriba en ser mes d'abril, i era als seus llabis com una centella, al pit se'l posava, al pit de marfil.

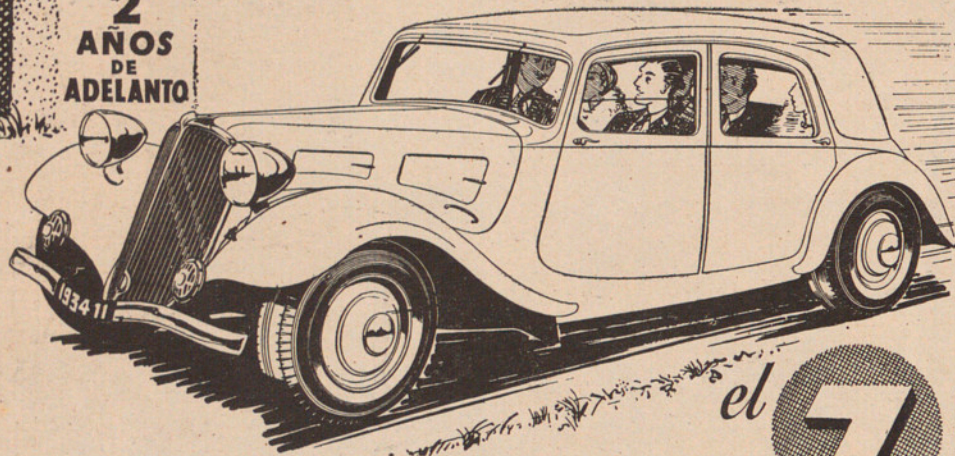
La nit era freda i fosca i amarga fins que va tombar-se el temps del Senyor; aquella nit freda que era tan llarga va ésser omplerta de cants, de claror. Els àngels cantaven igual que aloses que salten parades i piquen guarets; els àngels portaven garlandes de roses, els àngels menaven aquells pastorets allí on hi era el Rei de la glòria aquell que venia a veure els camins d'aquesta videta mig or, mig escòria que te per nosaltres els homes mesquins un floc fet de seda i quatre simbombes, dos càntirs que vessen el most i el brou, i tè uns camins que menen a tombes: Nadal de tristesa pels molls i pels tous.

Gall d'indi que fas la roda més bella i espeternegues com un tren exprés i tens barballeres com una rosella mirada com vulguis: del dret del revés aixeca el teu crit que és la cascata que salta i xorbota un cant de Nadal, espolsa la brasa d'aquesta escarlata que l'home no sigui com un animal que pensa amb els ossos i llepa cassoles i sent la beguda que pica els sentits, i tot el ram d'apit o el plat d'escaroles li fa salivera i es llepa els dits.

Gall d'indi que corres valent per l'eixida et donen per paga uns grans de moresc i tens una testa tan acolorida amb aquestes plomes untades de mesc, desplega el teu xiscle i fes bé la roda que tu ets el guaita d'aquest temps formós; tu ets sentinella, ocell de pagoda i digues que passes i ets amorós perquè ha nascut el Fill de Maria, la Font segellada i l'Hort més reclós; pel món adormit el Verb, Déu envia; llua un estel, al món quan naixia cantaven els àngels, venien pastors.

JOSEP PUIG I BOSCH

No elija un coche pasado de moda

CITROËN

ENTREGA YA LOS MODELOS PRESENTADOS
EN EL SALON DE PARIS

La nueva técnica Citroën
que tiene 2 años de adelanto
sobre la construcción de la competencia,
comprende:

- TRACCION DELANTERA
- SUSPENSION POR BARRAS DE TORSION
- CARROCERIA MONOCASCO SIN CHASSIS
- RUEDAS INDEPENDIENTES
- MOTOR FLOTANTE DE BALANCI-NES Y DE CAMISAS AMOVIBLES
- FRENOS HIDRAULICOS
- COCHES TOTALMENTE AERODINAMICOS

el **7**

El coche que ha obtenido un notorio éxito. Motor: 4 cilindros 72x100. Velocidad: 100 kms. por hora. Peso: 900 kilogramos. Consumo: 8 litros por 100 kms.

el **11**

De igual concepción que el "7" pero tratado en gran lujo. El coche de turismo más espacioso del mundo, en modelos de 6 a 9 asientos. Motor: 4 cilindros 78x100. Velocidad 110 kms. por hora. Peso: 1.050 kgs. Consumo: 11 litros por 100 kilómetros.

el **11**

LIGERO

Motor potentísimo. Velocidad: 120 kms. hora

SOCIEDAD ESPAÑOLA DE AUTOMÓVILES CITROËN. S. A.
MADRID - PLAZA CÁNOVAS, 5 - BARCELONA - RAMBLA CATALUÑA, 90

La millor propaganda és

la opinió que en tenen tots els seus posseïdors

CONCESSIONARI PER MATARO I COMARCA:

FRANCISCO CASAS

TALLERS, DESPATX, EXPOSICIÓ I VENDES:

Fermí Galan, 389 al 393 i St. Agustí, 2 - Tel. 152

Taller de reparacions mecàniques, elèctriques, planxisteria i tapisseria per automòbils

Stock i venda de neumàtics, accessoris, recanvis, olis, grasses i valvulines

Recanvis per automòbils "Citroën", i altres marques

«Poste» de Gasolina

Figures mataronines

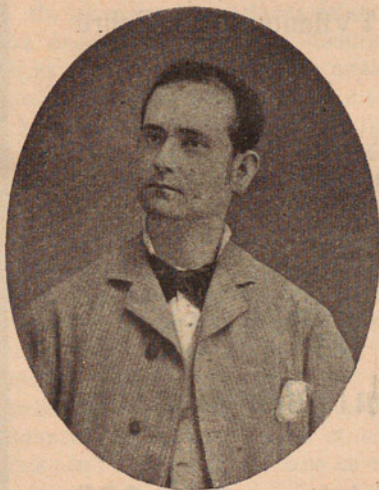
Lluís Viada i Castellà

(1849 - 1934)

Notes biogràfiques (*)

No sense algun recel compleixo l'ofertament d'escriure una breu notícia biogràfica del popular Mestre i organista de Santa Maria. Estretament lligat a sa persona venerable amb dobles vincles, de gratitud (puix tinc la glòria d'ésser el seu primer deixeble de piano) i de ferma i molt antiga amistat, temo profanar son modest i sistemàtic retraïment i per tant ésser-li poc agradós i fins molest; per això no m'he atrevit a manifestar-li el meu propòsit, per ben fundada temença de que em fés desistir d'acomplir-lo. Així ha estat forçós de reduir les dades informatives del present article merament als fets de que conservo memòria.

Nasqué En Lluís Viada el 17 de desembre de 1849, al carrer de Sant Joan, d'una humil família de pescadors i, des de la infantesa, assiduament va frequentar la casa, la persona del famós don Jaume Isern, decidint-se per tal circumstància la vocació artística que ha informat la seva vida. Aquell expert vident (amb tot i

El Mestre Ll. Viada en la joventut

manca-li la vista) reconegué tot seguit la vàlua intel·lectual i les excel·lents dots musicals que germinaven en el noi desnarit i apocat que l'acompanyava i li servia de manxaire a l'orgue, i que ben aviat esdevingué el seu deixeble preferit. Successivament va ensinistrar-lo en els principis musicals, en la tècnica del piano i l'orgue i en les regles de la harmonia i la composició.

Més don Jaume Isern, si bé era un gran músic i organista eminent, es sent orb de naixença, no havia pogut assolir un complet domini del piano; això féu més difícil i meritosa la tasca d'en Lluís Viada, mancat de fortuna per obtenir lliçons de cap mestre prestigiós de fora ciutat. Reduït als seus propis medis, treballà amb gran dalet, esmerçant llargues hores del dia en perfeccionar l'execució i aprofitant freturosament les visites que el professor Biscarri feia al senyor Isern, de qui era gran admirador i amic, per recollir d'escapada les en-

(*) DIARI DE MATARÓ, núm. 3321 de 4 setembre 1934 i núm. 3323 de 6 setembre 1934 (Notes Necrològiques); núm. 3325 de 10 setembre 1934 (Lluís Viada i Castellà, per J. S. N.); núm. 3341 de 29 setembre 1934, núm. 3344 de 3 octubre 1934, núm. 3345 de 4 octubre 1934, i núm. 3354 de 18 octubre 1934 (Notes referents a una vetllada Necrològica en memòria de l'il·lustre Mtre. Lluís Viada i Castellà).

senyances que lliscaven de les converses i tocatcs llurs.

Un fet contribuï a esperar la seva emulació artística: fóu la vetllada que el concertista Miralles va donar per allà l'any 1866 a l'Ateneo Mataronés, important centre de cultura de nostra ciutat, en aquella època. Després de sentir-to allí i a casa del senyor Isern, va enardir-se de tal manera son afany estudiós, que per adquirir força de munyeca i agilitat de dits, llargues hores durant molts dies, tocava els difícils estudis de Czerny en el teclat de un harmòniom duríssim de pulsació i sense l'atractiu de la harmonia, car per no molestar a ningú, ni manobrava les manxes. I després de sortir-ne amb les mans i els punys adolorits i embotornats, se'n anava a guanyar el pa de casa, donant lliçons i suplint, quan s'esqueia, al seu mestre. Només una perseverança heròica ajuntada a felicíssimes disposicions podien fer un gran músic de Lluís Viada, tan faltat de medis pecuniaris per créixer, com sobrat de modèstia i també d'un encongiment i una desconfiança en sí mateix, que si molt l'han perjudicat defraudant-li la glòria i els béns a que tenia bon dret pels seus mèrits, ens ha procurat la fortuna de conservar-lo entre nosaltres.

Com a demostració dels migrats medis de que pogué disposar en la seva juvenesa, citaré el fet de que el primer piano que posseï li fou regalat per alguns admiradors i amics que tregueren la rifa.

Des de que el senyor Isern va deixar-la per falta de salut, cap a l'any 1877, despenyà la plaça d'organista de Santa Maria, tenint a sa disposició un instrument tan vell, avariats i defectuosos que ben segur cap altre podria treure'n partit. Fins això l'ajuda a mantenir el seu mèrit fora d'esclat i en sordina!

L'examen detingut dels seus talents musicals exigiria espai i talent que em manquen. Únicament diré que aquells són complets fins al punt de que no sols li permeten executar a primera vista les composicions més dificultoses, sinó que posseïnt en grau eminent el do de llegir i suposar totes les claus, també pot transportar-les de primer antuvi al to que convingui. La seva memòria musical, sobretot en la seva joventut, era extraordinària; li permetia tocar o transcriure una composició musical a la primera vegada de sentir-la; i durant llargues hores executar de memòria, fins òperes senceres.

Els seus mèrits de compositor han restat amagats i poc fecunds per l'empenyo en defugir tota exhibició; a més la injustificada desconfiança en sí mateix ha detingut son impuls creador reduint-lo gairebé a les improvisacions d'orgue, per a quin instrument té fetes nombroses reproduccions de obres clàssiques. Així i tot l'eminent Mestre Pedrell, qui el conegué i valora les seves dots artístiques, va desdempesca-li alguns ofertoris i altres peces per orgue i les publicà per son compte. També a precís i requeriments del Mestre Mossèn Blanch, escrigué algunes misses i també bastants rosaris, cants i lletres per a les Filles de Maria. Molt recentment el reputat causidic i bon amic en Josep de C. Tuñí ha editat dos senzilles i xamoses composicions de piano, que va escriure dedicades a la seva filla.

Finalment, per encloure en breus termes un judici sobre en Lluís Viada caldria sintetitzar-lo en aquests dos conceptes: intel·lectualitat elevada, esforç gegantí i laboriositat heròica per assolir una perfecció tècnica insuperable; i preocupació constant, decidit propòsit en no deixar traslluir exteriorment el propi valer.

O dit altrament: un mèrit superlatiu dominat per una extremada modèstia.

LLUÍS VILADEVALL I MALGÀ

(Publicat en «Mataró Deportiu», número 21, del 1 novembre de 1922).

Esriptura de nomenament d'organista de Santa Maria

NÚMERO CIENTO CUARENTA Y CUATRO

EN LA CIUDAD DE MATARÓ a trece de Julio de mil ochocientos ochenta y cinco,

SÉPASE: Que hallándose vacante por renuncia de D. Salvador Puigsech y Comellas, que la obtenía, la Plaza de organista de la Parróquia de Santa María de esta ciudad, y siendo dicha plaza de provisión de l'Excelentísimo Ayuntamiento Constitucional de la misma, por ser Patrono laical, cierto e indubitable de ella, se anunció la expresada vacante, en cuya virtud se presentó D. Luis Viada i Castellà, solicitando que se proveyera en su persona la anunciada vacante y el Excmo. Ayuntamiento en vista de dicha solicitud y conocidos los antecedentes e idoneidad del solicitante, en sesión del día 30 de abril último, acordó conferirle dicha plaza de organista de la Parroquia de Santa María de esta ciudad, otorgando y suscribiendo con el interesado la correspondiente escritura pública con sujeción a la concordia que existe entre el Excmo. Ayuntamiento y el Reverendo Rector y Comunidad de Presbíteros de dicha Parroquia de Santa María de esta ciudad. En su virtud D. JOAQUIN DE PALAU Y DE CASTELLAR, en la calidad de ALCALDE y como tal Presidente del Excmo. Ayuntamiento de esta ciudad, D. GI-

El Mtre. Lluís Viada encara en el fort de la vida

El Mtre. Lluís Viada en la vellesa

NÉS MARFÀ Y ARTIGAS, en la calidad de Regidor Síndico del mismo Ayuntamiento, y D. JOSÉ VALLS Y RIBA, en la calidad de Secretario interino de la misma Corporación Municipal, en representación del Excmo. Ayuntamiento de esta ciudad, asegurando y apareciendo tener y teniendo a mi juicio, la capacidad legal necesaria para la otorgación de esta escritura, NOMBRAN para ocupar y desempeñar la plaza de organista de la Iglesia Parroquial de Santa María de esta ciudad, a D. Luis Viada y Castellà, señalándole los derechos, e imponiéndole las obligaciones siguientes:

Primera: Tendrà obligació el organista durante el tiempo de su empleo, de tocar el órgano de dicha parroquial Iglesia en todas las funciones y celebraciones que se requiera, viniendo a cargo de la Junta de obra el pago del soplador o encargado de los fuelles, únicamente en las funciones corales.

Segunda: Deberà el organista siempre que el Excmo. Ayuntamiento entre y salga de dicha Parroquial Iglesia, tocar el órgano como es de costumbre.

Tercera: Vendrà también obligado el organista a colocar o poner un sustituto en los casos que por enfermedad o ausencia no pudiese desempeñar el cargo de tal.

Cuarta: No podrá en el término de cuatro años contaderos desde el día de la toma de posesión de la plaza de organista, separarse de dicho empleo u oficio, ni ir en concurso de oposiciones.

Quinta: No podrá el organista abandonar la Parroquia para tocar el órgano en otro Templo, si debiera quedar desatendida cualquiera de las obligaciones que personalmente le incumben.

Sexta: Los réditos o emolumentos del organista seran los acostumbrados en dicha Parroquial Iglesia, o los mayores que se le fijaren.

Séptima: Si el organista pasare del estado seglar al eclesiástico, además de los expresados, tendrá los derechos i obligaciones inherentes a la plaza cuando la desempeñe un beneficiado de la misma Iglesia o sea los mismos derechos, emolumentos i deberes que sus antecesores eclesiásticos.

Presente el nombrado D. LLUIS VIADA I CASTELLÀ, soltero, músico, de edad treinta i cinco años y ve-

SERRAS

SASTRE

Sta. Teresa, 52 - Mataró

Novetat, Elegància, Distinció i bon preu

BANCO URQUIJO CATALÁN

Domicili: Pelai, 42 - Barcelona - Apartat de Correus 845 - Teléfon 16460

Direccions Telegràfica i Telefònica: CATURQUIJO

CAPITAL 25.000.000

Magatzems a la Barceloneta - Barcelona

Agències i Delegacions a Banyoles, La Bisbal, Calella, Girona, Manresa, Mataró, Palamós, Reus, Sant Feliu de Guíxols, Sitges, Torelló, Vic i Vilanova i La Geltrú

Corresponsals del "Banco de España", a Arenys de Mar, Banyoles, La Bisbal, Mataró i Vilanova i La Geltrú

ENTITATS QUE COMPOSEN EL GRUP "URQUIJO"

Denominació	Casa Central	Capital
«Banco Urquijo»	Madrid	Pessetes 100.000.000
«Banco Urquijo Catalán»	Barcelona	» 25.000.000
«Banco Urquijo Bascongado»	Bilbao	» 20.000.000
«Banco Urquijo de Guipúzcoa»	San Sebastián	» 20.000.000
«Banco del Oeste de España»	Salamanca	» 10.000.000
«Banco Minero Industrial de Asturias»	Gijón	» 10.000.000
«Banco Mercantil de Tarragona»	Tarragona	» 3.000.000
«Banco Urquijo de Guipúzcoa - Biarritz»	Biarritz (França)	Francs 1.000.000

Les quals tenen establertes bon nombre de Sucursals i Agències a diverses localitats espanyoles - Corresponsals directes a totes les places d'Espanya i a les més importants del món

Agència de Mataró: Carrer de Francesc Macià, 6 - Apartat 5 - Telèfons 8 i 305

Igual que les restants Dependències del Banc, aquesta Agència realitza tota mena d'operacions de Banca i Borsa Descompte de cupons, obertura de crèdits, etc., etc.

Hores d'oficina: De 9 a 13 i de 15 a 17 hores - Dissabtes de 9 a 13

Horari d'estiu (juliol, agost i setembre): De 9 a 13 hores

REIS GRAN ASSORTIT de JOGUINES

de totes classes a preus econòmics : A la casa

MAÑACH

Sant Cristófor, n.º 21 (Pescateria) MATARÓ

Senyora: Si té el paladar exquisit i desitja que la seva família mengi a gust no descuidi de provar les

TALLARINES TENDRES

PURES D'OU

que fabrica a la vista **Joan Duran** i es convencerà de què
: : del públic la casa **Santa Maria, 34-Mataró** són un menjar exquisit

Fabricació pròpia **Pastes per a sopa** en gèneres
de tota classe de de gran qualitat

Demaneu-les en totes les tendes de queviures

LA CASA DELS XAMPANYS

JOAN BOSCH

50.000 ampolles disponibles de totes marques i preus

Santa Maria, 11 i Plaça Constitució, 10

BIBLIOTECA POPULAR

MATARÓ

DE LA

CAJA DE AHORROS DE MATARÓ

cino de esta ciudad, con cédula personal de undécima clase, que ha exhibido, expedida por la Alcaldía de la misma con fecha catorce de febrero último pasado, bajo el número tres mil treinta y nueve, y asegurando y apareciendo hallarse y hallándose a mi juicio, con la capacidad legal necesaria para contratar y obligarse, acepta esta escritura de nombramiento de organista de la Parroquia de Santa María de esta ciudad, otorgada a su favor, con promesa de cumplirla y observarla por lo que le incumbe, con enmienda i resarcimiento de daños, costas i perjuicios en caso de contravención. Así lo otorgan i firman con los testigos instrumentales Feliciano Horta i Vives, impresor, y Enrique Riudor i Barriga, escribiente, vecinos de esta ciudad; a quienes todos, he leído íntegramente la precedente escritura, por haberlo elegido así, después de haberles advertido que tienen el derecho de leerla por sí: y yo el Notario doy fé de conocer a los señores otorgantes y de todo lo contenido en esta escritura. — Joaquín de Palau. — G. Marfá — José Valls. — Luís Viada. — Feliciano Horta, testigo. — Enrique Riudor, testigo. — Signado. — Ante mí, Manuel Serra i Xifra, Notario vecino de esta ciudad.

Expedida primera copia a utilidad de D. Luís Viada y Castellá, en un pliego de papel de clase quinta y de número 0,039,522, dia siguiente al de su otorgación. — Serra i Xifra.

Una vida rectilinia

En les notes biogràfiques del mestre organista que durant cinquanta anys, arribant al final de la tercera part del corrent segle, tingué a son càrrec les actuacions musicals en l'orgue del Parroquial temple, avui Basílica de Santa Maria d'aquesta ciutat, inserides al DIARI DE MATARÓ en 10 de setembre últim, en ocasió de la defunció de tan preclar compatriota (Q. A. C. S.) llegim que la figura, la personalitat, del mestre Lluís Viada, és d'aquelles que no es presenten en moltes generacions i fan honor a la població on han nascut i treballat, si aquesta sap estimar-les en el molt que són i honorar-les tal com es mereixen.

En poblacions de secundària importància, com ara la nostra, és molt difícil retenir-hi els esperits selectes que es formen, dotats d'aptituds excepcionals per a qualsevol activitat, sobre tot les de caràcter intel·lectual o artístic, tant per no trobar-hi l'ambient adequat per a son desenvolupament normal, de llurs facultats immanents, com per mancar-hi, tal volta per influir-hi la pròpia causa senyalada, les compensacions econòmiques indispensables pel natural i eficaç progrés, dintre la característica especialitat professada.

L'ambient, al provocar l'estímul pels valors que es poden observar i aquilatar constantment, proporciona a l'observador d'secret, la mida justa de son propi valer i mèrit i posseint-se facultats i aptituds excepcionals, com suposem, sense angúnies qui n'estiguí adornat, es llançarà al treball que el propi estímul li provoqui i s'encendrà en son esperit la flama que l'amenarà a la meta cobejada. Però, si el temperament no li ajuda o bé els medis econòmics no li acompanyen, bé podria romandre com un brillant sense pulir. Aquest és el perill de no freqüentar les manifestacions dels que s'han anticipat en exterioritzar públicament les activitats que constitueixen l'ideal dels que freturen fonamentalment assolir un nivell intel·lectual o artístic superior.

El mestre Viada, deixeble ben aprofitat de son antecessor en l'orga de Santa Maria d'aquesta ciutat, l'orb de

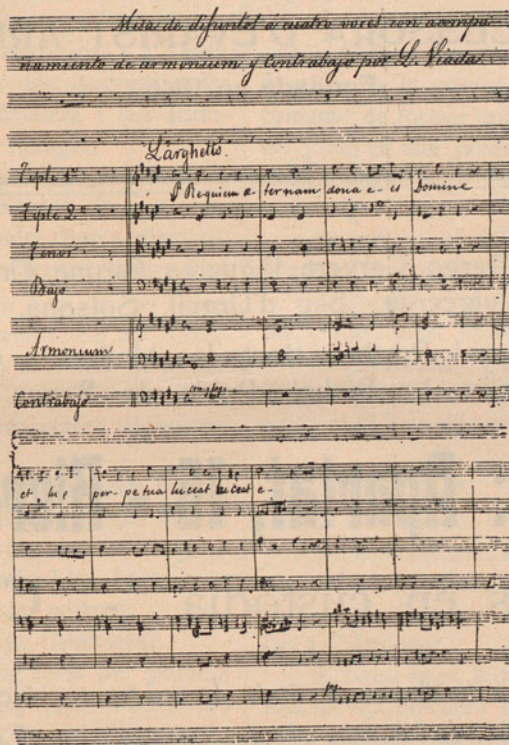
naixement D. Jaume Isern, no fou impulsat el desenvolupament de sa precocitat musical, per afany d'arribar a destacar-se en la bella art de la Música. Ni pretengué enderrocar ni superar als ídols o genis musicals. Foren més modestes les seves aspiracions artístiques. Sembla que no el preocupà sinó assegurar-se el lloc que ovirava com adequat per assegurar-se el rendiment pel sosteniment de la seva família, aconseguint manifestament el seu propòsit immediat, ja que quant al resultat que n'esperava, prou arribà a penedir-se'n en els últims temps de la seva vida del reduït rendiment de la seva professió.

Situat el senyor Viada en el lloc pel que havia sospirat des dels seus primers afanys musicals, d'Organista de Sta. Maria, no li semblà del cas aconsellar als seus deixebles que s'esforcessin a instruir-se en un instrument d'aplicació tan reduïda i del que tan difícilment en pot disposar un seglar ni per a els estudis més indispensables, i es limità a l'ensenyança del piano, més assequible i que, per constituir un element educatiu de primera força, es considerava indispensable per a completar la formació dels joves en les cases en que encara es conservava culte als nobles dots de l'esperit. En nostres dies, a les persones de refinaments superficials els

quant als deixebles, els entregava copiat per ell els exercicis i estudis que considerava més aptes per a cada un, segons el temperament i dificultats que els observés, intercalant-los-hi alguna peça o motiu de dansa per a estimular-los al mostrar els avenços amb ocasió de diades familiars. Sembla que és difícil de retrobar-los per la natural indiferència, i deixar sense cuidado papers que es manegen sense cap mirament en l'edat infantil, en els que, per altre part, no hi figura el nom de l'autor. No emprengué que sapiguem la composició d'obres en formes musicals de més envengadura, és a dir que poguessin transcendir fora de nostra localitat, a major i capacitat auditori per el que tenia adequades facultats i ben cimentada preparació.

Indubtablement excitat per excel·lents companys, aficionats i professionals s'entregà a l'execució d'obres de piano i d'orgue dels clàssics, especialment dels grans valors, genis de la música, Haendel, Bach, Haydn, Mozart, Beethoven, Mendelshonn, Chopin i Schumann, així com de la forma *Fantasia*, tan en boga en son temps de joventut, amb les que s'inspirava per al desenvolupament de temes místics en l'orgue produint efectes sorprenents.

A més de concòrrer a amenitzar

Autògraf del Mestre Lluís Viada

sembla completament inútil l'esmerçar hores en l'estudi d'uns mecanismes tan complicats, podent disposar de aparells mecànics que reproduïen perfectament les execucions més admirables.

Les hores que s'hi tenen empleades, salvant manifesta incapacitat de l'estudiant o poc encertada direcció dels professors, són sempre ben recompensades per la major comprensió de les obres musicals, per habitud a la disciplina, necessària en totes les activitats individuals i relacions socials en les que es persegueix una noble finalitat i per a suplir abastament les incomptables hores de tedi o aburriment que sovint ens entrebanquen en el curs de la vida.

I no preocupant-lo ja, sinó l'exercici pundonorós del seu càrrec a l'orgue, el profit dels deixebles que tenia baix sa direcció, s'inclinà, en quant al seu treball a conrear l'improvització, per la qual mostrà facultats insòlites i feliç memòria, qualitats que, pràcticament, l'impediren que traslladés al paper pautat les pulcres i brillants concepcions que, tant en el piano com en l'orgue desgranava amb aquell aplom i seguretat inigualats per molts dels seus compatriotes i que tardaran a sentir-se baix les naus de nostre primer temple amb la freqüència a que hi estàvem acostumats. I en

musicalment a casa dels alumnes, en que era poc menys que obligada la cooperació del professor en la celebració de diades onomàstiques, casaments, Festa major, Carnaval, Fires, i Pasqües, en quals actuacions, que acostumaven a ésser de piano a 4 mans col·laborava amb el pare del que les presents impressions escriu. Degut a tal assídua col·laboració apart de l'amistat que conservaren tota la vida des de que concorregueren a l'Acadèmia de l'orb D. Jaume Isern, m'ha estat possible posseir algunes de les poques obres escrites per a dites festivitats, que tenen el seu valor intrínsec a més del que deriva d'ésser escassíssima la producció original pel senyor Viada escrita, no obstant, les facultats que indubtablement tenia.

Havia també col·laborat en conjunts de cambra, tríos, quintets, etc., en concerts públics en els que predominaven les Fantasies sobre motius de les òperes més populars, obres de saló i algunes tandes de valsos dels més cèlebres autors, amb intercalació d'algunes de les pàgines de Mozart, Beethoven i Wagner, entre altres. En aquestes audicions tenia al seu càrrec la part d'armonium, amb cooperació de Gaspar Gual, violí, Enric Constants, viola i Teodor Solà, piano, essent les primeres agrupacions que conrearen amb persistència en

nostra ciutat la música de Cambra.

Les obres que coneixem del senyor Viada són expressió d'una rara facilitat, d'inventiva en la part melòdica i correctíssimes en l'armònica, sense violències en els enllaços, en forma que no desmereixen en la col·lecció dels millors autors de l'època en que foren escrites.

Sense que la música, des de tornar el segle XX a que ens referim, hagi continuat el seu natural desenvolupament en nostres audicions privades i públiques, per haver caigut en la impetuosa i atrabiliària corrent del Jazz, entenem que mereixen una significació especial els esperits selectes que s'havien proposat familiaritzar-nos amb la música, no superada encara, no obstant les mil provatures dels moderníssims autors que cerquen remontar-se fugint dels gèneres que concepiuen esgotats pels autors abans anomenats i que per a cercar-ne la continuïtat devem aprofitar les audicions raríssimes per altra part, de conjunts forasters, principalment de nostra capital o estrangers.

JOSEP SOLÀ I SANFELIU

Un notable artista

Avui és quasi del tot veritat allò que algú digué referent a la pose de tants i tants artistes: cada un d'ells té l'importància que ell mateix vol donar-se.

Molts autors, per exemple que no han assolit un èxit d'intel·lectualitat o, d'altra banda, cap de llurs produccions ha rebut el premi inapreciable d'una franca popularitat, volen ésser, no obstant, considerats com a valors positius; i qui deu fer referències musicals — anem a dir — amb lletra de molló es veu precisat a deixar la ploma per l'incensar si no vol exposar-se a l'indignació de l'interessat o dels qui li formen son *emondage* d'adulació.

El senyor Viada, al contrari, com si estigués aclaparat per la seva inata modestia menyspreava el seu talent musical ben manifest en la espontaneïtat de les seves improvisacions com a organista — que ho era de debò — i en tota ocasió, oportunament presentada, refusava lloances i aplaudiments ja com autor, que tenia escrites no poques obres especialment en el gènere religiós, ja com executant i com a professor.

Lector i repentista ho era per contrastar-se entre els millors.

No he oblidat les vegades que amb l'il·lustre Doctor mataroní D. Lluís Viladell i amb el meu entranyable cosí D. Manuel de Bafarull, qui anys ha va deixar-nos per millor vida, feren música — com se sol dir — tocant el piano a quatre mans i sempre donava a comprendre malgrat el seu desig de no sobressortir la seva solidíssima musicalitat.

Llàstima que aquestes lletres que volen ésser tan sols una carinyosa i modestíssima ofrena a la memòria del respectable músic, vinguin absorbides per la melangia d'un record llunyà, el record de la meua Mataró, que ja no és la ciutat present, encara que hom desitja que ho sigui.

Suposem que ho és encara si al retre un homenatge al plorat mestre Lluís Viada han volgut sos dignes i significats organitzadors que ma modesta firma sigui una sempreviva a la memòria de qui fou fill honorable de la ciutat ben aimada.

JOAN BORRÁS DE PALAU

Aquest número ha estat sotmès a la prèvia censura militar

F. FÀBREGAS

Successor de l'antiga Casa Recoder - Fundada en 1774

ofereix un extens assortiment en

Joieria • Argenteria • Reloieria • Optica

a preus limitats

Gran varietat d'objectes per a regal, en cristall i plata, rebuts directament de Txecoslovàquia

Enric Granados, 45

MATARÓ

Banca Arnús

SUCCESSORA D'EVARIST ARNÚS

Casa Matriu:

Fundada en 1846

Casa Central:

Passatge del Relotge, 3

Plaça de Catalunya, 23

SUCURSALS: Balaguer, Berga, Cervera, Figueres, Girona, Granollers, Igualada, Lleida, Manresa, Mataró, Olot, Puigcerdà, Seu d'Urgell, Solsona, Tàrraga, Tremp i Vic.

AGENCIES: Madrid, Portbou, Banyoles, Mollerusa, Artesa de Segre, Agramunt, Gironella, La Bisbal, Pobla de Segur, Pons i Calaf.

Sucursal de Mataró: Apartat, 16 - Riera, 62 - Teléfon 40

Dipòsit de títols en custòdia - Caixa d'Estalvis

Compra i venda i entrega a l'acte de tota classe de títols de contractació corrent. - Descompte de cupons. Canvi de monedes. - Negociació de lletres i demés efectes comercials. - Comptes corrents en moneda nacional i estrangera. - Subscripció a totes les emissions i totes aquelles operacions que integren la Banca i Borsa.

Negociem els cupons venciment corrent

HORES DE CAIXA: DE 9 A 1

BOMBES DE DOBLE EFECTE

“PUIGJANER,”

Les de millor rendiment
i de més duració

INSTAL·LACIONS I PRESSUPOSTOS:

Font i Cia.

Successors de Salvador Font i Verdaguer

TALLERS DE FUNDICIÓ, FUMISTERIA I MAQUINARIA

MATARÓ

L'excursionisme, diguem-ne integral, l'excursionisme del camping i l'escalada, de la travessia, etc., es va imposant a Catalunya. A la vall de Sant Maurici—que encara espera el xalet— aquest estiu hi havia una gran llusor de llenços blancs— que mossèn Cinto hauria atribuït a les fades pirenenques. Quan nosaltres hi arribàvem hi havia el campament general—un campament molt complet i confortable—del Centre Excursionista de Catalunya, altres de

El Llac de Sant Maurici, on el Sr. Champion establí el seu campament

centres comarcals i encara tendes isolades entre els avets.

La fama del nostre Sant Maurici ha passat la frontera.

L'endemà arribaren uns acampadors de cabells rojos i grisos, que somreien cortesament i per saludar-nos digueren:

—Good morning. Bon dia.

L'internacionalisme entre els amics de la muntanya fa anys que és un fet. Amb la mica de català i espanyol que sabien ells i amb la mica d'anglès que

Mr. Champion, amb la seva senyora i alguns amics

Mr. J. A. C. Champion a Sant Maurici

sabiem nosaltres fórem amics ben aviat. Van mig dinar amb nosaltres i van passar la vetlla al volt de la nostra foguera.

**

En Rovira, del campament de Catalunya, que convidà molt atentament els estrangers, ens explica que mister Champion, el més honorable, era el president de la Federació Internacional de Camping-Clubs, el president del Camping Club de Gran Bretanya i Irlanda i un gran amic de Catalunya. Títols suficients per creure molt interessant i oportú un interviu.

—No ens dirieu, amable Mr. Champion, quelcom del vostre Camping Club de Gran Bretanya?

—Fa trenta anys que uns quants amics que sortiem amb bicicleta a fer les nostres acampades dominicals, fundàrem el camping-Club. Actualment tenim sis mil socis.

Tot l'any organitzem campings i excursions, i a l'estiu quasi tots els nostres amics passen la frontera i fan acampades a l'estranger.

—Enguany hi ha grups a Itàlia—Roma, Nàpols, Pisa—a Suïssa, en quatre punts diversos;

Alemanya—Oberammergarnen i Alps Bavaresos—París i la vall del Loire.

Nosaltres, l'havem feta ací: Olde-sa, Mont Perdu, Vall d'Aran i Sant Maurici.

—No ens presentareu el vostres amics?

—Mireu. La meva neboda Peggy, la seva amiga Olive, l'amic Bill, la meva senyora. (Aquest és el grup que alça les tendes i les fogueres a trenta passes de les nostres).

—Coneixieu, ja, Catalunya?

—Hi vaig venir per primera vegada l'any 1924. I d'allavors ençà, molt sovint. Conec a Pinyol, Oms, Cases, Benet, Batista i Roca, de Palestra i del Camping Club de Catalunya, Gil i Busquets, de l'Ateneu Enciclopèdic Popular, Joan Andreu del Centre Excursionista de Gràcia i d'altres bons amics.

—I què me'n dieu, dels catalans?

—El clima, la muntanya, la mar, els habitants, tot m'és molt agradable. Els catalans són simpàtics i entusiastes, així com els bascos són sobris i seriosos. Els Pirineus; la Costa Brava, Poblet, els vells cenobis són coses magnífiques. He anat també a Mallorca, on he acampat a Bellver, Cala Ratjada i Formentor; he visitat les coves;

una mar i una temperatura boníssimes; és incomparable.

L'any 1932 el Club va acampar a la Serra Nevada, i vàrem anar a Madrid. També ens vàrem aturar a les coves d'Altimira.

—Coneixeu el nostre moviment nacional?

—Sí. El moviment catalanista m'interessa molt com a ideal nacional, de superació cultural i moral; comprendreu que no m'és tant interessant en el seu aspecte polític.

Estimo molt els boy-scouts de Catalunya i en sóc el seu representant a Londres. Ara estic content perquè sembla que tornen a pendre molt de increment. Els boy-scouts seran joves d'una gran formació moral.

Els primers scouts d'Espanya s'organitzaren a Barcelona i encara que el moviment s'havia deturat, ara sembla que es repren decididament.

—Coneixeu, potser, Baden Powell?

—Sí, personalment, bons amics. Baden Powell, al qual després de la guerra, fou encomanat de formar militarment els joves en una possessió nacional, tingué una gran idea en la nova organització

—Es cert que el *Llibre de la Jungla* fou l'inspirador de Baden?

—Potser no és ben bé això. Sí, però, que aquest llibre és molt bo per als adolescents, als quals engresca a un gran amor de la muntanya i ajuda molt l'escoltisme.

**

—No ens contariu cap anècdota, no teniu cap record, grat o ingrát, però pintoresc, de les vostres vingudes a Catalunya?

—A Tossa dues tempestes en una sola nit ens bolcaren la tenda i amb vestit de bany haguérem de traslladar-nos a l'hotel.

A la platja de Canyelles, per contra, ens férem tan amics d'uns acam-

padors, veïns catalans, que passarem tota una nit cantant cançons.

—Ens ha dit en Rovira que l'any 1936 la F. N. C. C. organitzarà una acampada internacional, d'acord amb el Centre Excursionista, a Catalunya.

—Sí. Cada any, per Pentecosta, la Federació internacional celebra reunions. L'any passat a Holanda. Suària, a París, érem mil dos-cents acampadors d'onze nacions diverses. L'any que ve l'altre, vindrem a fer-la ací i esperem que entre nosaltres i vosal-

Mr. J. A. C. Champion, president de la Federació Internacional de Camping

tres la farem ben nombrosa i agradable.

L'amable J. A. C. Champion és jove de cabells blancs, sense cap vanaglòria. La seva coneixença ens ha estat més que agradable; els seus ideals—que no es concreten solament en les ratlles precedents— són els nostres.

ESTEVE ALBERT

Vista general del campament, prop del Llac de Sant Maurici

NUVIS compreu els vostres **MOBLES**

a la casa **MATEU ROS** - Carrer de Barcelona, 20 i 36, on trobareu els millors i a més bon preu

Els REIS D'ORIENT han disposat els Pupitres, Escriptoris, Costurers, etc., etc., amb que obsequien a la mainada, en aquests Tallers de Mobles.

XAMPANYS NOYET

CAVES VALLGORGUINA - BARCELONA

VIATJANT PER CATALUNYA: PERE FORT Carrer Sta. Teresa, 24 - Mataró

Representant de les acreditades cases: Olis Pere Cairó - Sabons Benet Ferrer - Xocolates "Indústries del Sucre," - Licors Josep Germà

RESTAURANT DE L'ESTACIÓ

VIDUA NONELL

BON SERVEI EN TOT

MATARÓ

**GRANJA CARALT
DOLORS REY**

XOCOLATES FINES DE LES MILLORS MARQUES
Llet pura de vaca - Nafilla - Cafè - Flams - Cremes
Begudes diverses - «Yogourts» i «Kefir»
DANONE

RIERA, 14 (Davant el carrer Bisbe Mas)

Banc Espanyol de Crèdit

Fundat l'any 1902

Casa Central: Madrid - Alcalá, 14

Capital social: Ptes. 100.000.000

Capital desemborsat: Ptes. 51.355.500

Fons de reserva: Ptes. 67.621.296'17

Sucursal de Mataró: Sant Josep, 6

Sucursals a Catalunya: Barcelona, Lleida, Tarragona, Balaguer, Borges Blanques, Cervera, Espluga de Francolí, Manresa, Mataró, Montblanc, Sta. Coloma de Queralt, Tàrraga, Tortosa i Valls.

Més de quatre centes sucursals i agències a la Península i Marroc
Corresponsals en les principals places del món

Direcció Telegràfica i Telefònica: **Banesto** - Tel. 102 - Apartat 33

COMPTES CORRENTS

amb interès

IMPOSICIONS A TERMINI

CAIXA D'ESTALVIS

CONSULTES SOBRE VALORS

Executem per compte de nostra clientela
tota classe d'operacions de Banca i Borsa

DESCOMpte DE CUPONS

DIPOSIT DE TITOLS EN CUSTODIA

Descompte i cobrament de lletres, girs,
crèdits d'acceptació, etc., etc.

FRANCESC CAMP

Recader de MATARÓ a BARCELONA
amb AUTO-CAMIÓ

MATARÓ: Carrer d'En Palau, 24 - Telèfon 106

BARCELONA: Arolas, 3 - Petxina, 5 - Rech, 18 - Telèfon 103 2
Plaça Comercial, núm. 10 (davant del Mercat Central) Telèfon núm. 16682

Calçats a preus de fàbrica

SABATERIA CASTELLSAGUER

BARCELONA, 7

MATARÓ

Vegi els aparadors i comprovi qualitats i preus per a convèncer-se
que són preus de fàbrica

POMPAS FUNEBRES LA SEPULCRAL

EL MILLOR I MÉS ECONOMIC
SERVEI FUNERARI

Mossèn Jacint Verdager, 10 i 12
Sant Benet, 24

TELÉF. 111

L'alegria de Nadal

Celebrem novament aquesta diada solemne plena de quietud confiada, ambaixadora de pau als homes de bona voluntat, ressò d'aquell goig pastoril que, a través de més de vint segles, sense interrupció, es renova aquests dies per tota la urbs cristiana, en tots els llogarrets, en les llars i àdhuc en els aixoplucs de guariment.

Us anuncio una nova, digué l'àngel als pastors, que serà de gran goig per a tot el poble. Avui ha nascut per vosaltres en la ciutat de David, el Salvaroi... trovareu l'infant faixat amb bolquers i posat en un pessebre. I una claror extraordinària il·luminà aquella nit històrica de Nadal, una multitud angèlica entonà cànecs de lloança que inundaren de goig al cor d'aquells senzills pastors, dient-se els uns als altres: *Anem fins a Betlem a veure això que ha succeït, i que el Senyor ens ha manifestat.* Cuitaren per arribar-hi i trobaren a Maria i Josep, i l'Infant al pessebre, quedant tots meravellats del que digueren els pastors, i aquests se'n tornaren a llurs cabanes glorificant i lloant al Senyor per el que havien vist i oït.

Aquell goig nadalenc, anunciat per l'Àngel, no s'ha extingit encara, ha continuat de segle en segle, ha passat de generació en generació i ha arribat per tot el poble que celebra amb alegria, quasi infantil, aquest Naixement del Infant Jesús. I l'Església, intèrprete d'aquests sentiments, no escatima tampoc el seu entusiasme, vessa tota la solemnitat en aquesta Festa i convida a tothom a participar de la seva alegria: *Ha nascut un Noï, veniu a adorar-lo!*

Aquesta alegria de Nadal no és pas patrimoni de la ciutat, ni d'una església gran; traspua en el llogarret més insignificant de montanya, en el recó més apartat d'aquest bullici ciutadà, en l'església la més rònega del món. En aquestes llunyanies potser s'hi accentua més aquella senzillesa dels pastors bellemites i en canvi s'acosten encara més a la pobresa de l'establa de Betlem.

Festa de família podriem anomenar aquest dia tan senyalat. Car els pares, en altres dies, estan allunyats de casa pel treball, pel negoci o altres quefers, que amb prou feines tenen uns moments de lleure per compartir amb llur família; els fills, escampats pels col·legis, universitats, o absorbits, també, pel treball, avui, com una consigna, es troben calmosament reunits entorn de la llar santificada per l'alegria de Nadal.

Les institucions benèfiques, fruits de aquest Naixement, deixen sentir, de faicó extraordinària, la seva caritat, i una alenada d'aquesta alegria nadalenca inunda també aquests aixoplucs de l'humanitat adolorida. Que bonic serà el nostre Nadal si hem contribuït a alleugerir el dolor, a apaivagar el fred i a donar menjar al famolenc! I després d'aquesta caritat, cristianament enginyosa, que acut a aquestes necessitats, avui innúmeres, quants pobres no beneiran, en aquesta diada, l'alegria d'una provisió generosa?

Tandebò que el nostre Nadal fos acompanyat d'aquestes benediccions, desprenen-nos de coses que potser aquests dies hem esperat amb massa daler, i d'altres que ens sobran en la nostra taula i un altre ni les podrà fastar. El nostre goig, aleshores, passarà més enllà del dia de Nadal i rebrem del diví Infant un somris de gratitud eterna.

JOAN BARANERA PVRE.

L'ADORACIÓ DELS REIS

Col·lecció de Mossèn Manuel Ribas i Mas

Al marge dels fets

Nadal és als calendaris de totes les latituds

En aquests dies que precedeixen la gran festivitat cristiana del Nadal resulta extraordinàriament interessant i emotiu comprovar com en diverses latituds i en pobles de diferent origen ètnic les tradicions religioses tenen una consistència contra la qual s'estavellen tots els materialismes i totes les oposicions sectàries que volen arrencar de l'ànima popular les rels perfumades d'un arbre secular. Hi ha a l'ambient de les grans ciutats, àdhuc entremig d'un paganisme que tracta de transformar el respecte humà per la tradició en festa d'orgia i de plaer sensual, una dolça i inconfusible melangia que vé directament de l'establa de Betlem i que contrarresta amb èxit els perniciosos efectes de les modes lleugeres i frívols.

He estat darrerament a París i Londres, les dues grans ciutats de tan diferent idiosincràsia, i he pogut veure com a través de les inquietuds i dels exagerats positivismes de la vida moderna, vibrava amb una gran sonoritat la corda d'un esperitisme reconfortador. El Noël francès i el Christmas anglès, tenen, en el fons el mateix significat del nostre Nadal i la gent s'adona, tant en un país com a l'altre, que es tracta de celebrar solemnement el fet cabdal de la vida espiritual dels pobles: el Neixement de Jesús.

Festa de germanor, de pau entre els homes de bona voluntat, com anunciaven els àngels aquell dia esplendorós, a les llars de tot el món civilitzat, ja sia en un idioma o en un altre, les famílies es reuneixen per a segellar la concòrdia entre elles davant l'humil llit del Diví Nadó. Les multituds s'encisaven als carrers de les dues grans urbs europees amb les meravelloses fantasies exposades a les vitrines dels bazars. El comerciant aprofitava, naturalment, la tradició per a vendre les seves produccions i, si voleu, aquest és l'aspecte materialista de la festa. El transeunt, però, que adquireix qualsevol de aquelles joguines o d'aquells presents contrarresta tot seguit l'efecte barroer en portar a casa el raig d'alegria, la lluminositat del fet històric, el perfum de la Santa Tradició que fa bategar els cors i encén als ulls les fiametes de l'emoció.

Nadal és als calendaris de totes les latituds malgrat les investides dels que volen crear una moral nova. Cada any, en arribar la commemoració del Neixement de Crist a Rússia, el govern soviètic amenaça amb el seu terror oficial aquells que celebrin d'alguna manera la festa nadalenca. I són molts els russos que amb tot i la pena terrible que els amenaça no poden privar llur esperit d'aquest conhort. I és que la petjada d'aquell esdeveniment va deixar a les ànimes un solc tan profund que ha de passar de generació en generació sense que l'acció corrosiva dels elements contraris puguin esborrar-la. Damunt dels odís i les rancúnies del món la Festa de Nadal floreix a totes les latituds com una rosa blanca d'amor i de pau.

MARÇAL TRILLA I ROSTOLL

L'emoció del Nadal

Divagacions

Sol, de vetlla en aquesta nit tan clara, penso en el Nadal, el Nadal autèntic, el Nadal cristià, el Nadal de la mitja nit de desembre... el Nadal que va despertar els pastors fa dos mil anys, i que de llavors ençà ha despertat el món generació rera generació—sota la llum d'una alegria nova—fins a la nostra que a les dotze de la nit no pot ésser despertada perquè encara no ha anat a dormir.

Nadal és una altra de les grans alegries de tots els temps que se'ns escapa dels dits... Jo estic segur que la majoria dels contemporanis celebren el Nadal a les dotze del migdia: hem tergiversat barroerament i sacrílegament el motiu i l'hora, l'espiritualitat i la privacó generosa per la materialitat i l'abundància d'una taula corbada del pes del vi, dels turrans i les neules.

Jo no he entès mai aquesta gent, aquesta majoria dels nostres contemporanis, que en nom del positivisme i del practicisme s'ho venen tot per trenta monedes d'argent... No em tinc d'escarrassar gens per contradir-los i dissuadir-los: les joies de l'esperit han omplert les hores més felices dels éssers superiors que hem convingut en anomenar artistes. Els poetes de tots els temps han sentit l'emoció del pessebre. La litúrgia de Nadal, que encara duu el ressò de les catacumbes, és la poesia més bella que ha cantat el Nadal i és, precisament, la poesia que ha omplert les esglésies i les catedrals de totes les èpoques i ha fet tremir el poble cristià de generació en generació.

Els més grans poetes del món han aportat la seva lira a la festa com els pastors hi duïen els ferrets i les xirmies... El Nadal que ha cantat Mistral, el Nadal de la nostra lírica popular, el Nadal de Maragall, de Verdaguier, de Folguera!... Lòpez Picó ha comminat la ciutat que s'oblida!... Sagarra, que ha dut tant a la vora del fang la seva lírica excel·lent, no ha pogut ni volgut defugir el pessebre i ha cridat el món vers Nadal amb una veu trencada d'emoció i entusiasme!

Aquests versos infantívols i sublimes ara em vénen al llavi com bresques de mel.

La lírica ha perdut terreny entre nosaltres. El segle vint ha perdut l'emoció en les estridències de les seves voluptats.

Parlar del pessebre o del Pessebre fa avergonyir a molts. Si són tants que ni creuen en Déu! tothom ha volgut filosofar massa, i lluny de la serena meditació i massa prop del periòdic enfebrós, han après de negar Déu i per tant, el pessebre i, per tant...

Sento gent i més gent que parla de l'indiot i del xampany: els que parlen de Déu que vé a la terra i els àngels que proclamen «Pau als homes de bona voluntat», ho fan en veu baixa.

Que pocs sentiran l'alegria de Nadal! La joia del desembre és una altra de les joies veritables que, en la seva marxa acceleradíssima, el carro de la civilització ha perdut. Sinó que no és una conclusió prou madura, diria que ben comptat el món no progressa pas.

Què hi fa! Els que vegin la llum de l'Estrella que s'alcin corrent com els pastors, que portin una ovella, un formatge o una llesca de pa blanc, al pessebre no hi ha porta i tant petit com és hi ha lloc per tots.

ESTEVE ALBERT

Figures mataronines

Lluís Viada i Castellà

(1849 - 1934)

(Vé de la plana 5)

L'adhesió del Mestre Frank Marshall

Jo, encara que no havia estat deixeble directe d'aquest admirable músic, tenia per a ell un veritable entusiasme des de la meva infantesa i la seva figura venerable, amb els seus ressabís romàntics a lo Liszt, m'impresionava agradablement. Bona prova d'això és que de tantíssims anys encara recordo la circumstància inoblidable d'haver pres part en un Concert del Mestre Viada i del que fou el meu primer professor de piano Don Teodor Solà, requerit per ambdós a fer una palesa mostra de la meva precocitat musical, tocant unes petites peces a l'acordeó (!!!) primer instrument al meu abast en desvetllar-se els meus intents artístics. Afigure't si fa dies! Tenia jo tres anys! ho recordo, però, com si fós ara. Fou en una societat nomenada «La Constància», instal·lada a l'antiga Plaça de Cuba. Des d'allavors, he seguit sempre amb interès les actuacions del senyor Viada i no poques vegades el meu esperit inquiet anà a esbargir-se amb les magnificències sonores de l'orgue de Santa Maria, animat per aquest Mestre admirat. Altres vegades anava a comunicar-li els meus entusiasmes pianístics en sortir del Conservatori, o a donar-li noves dels meus projectes artístics al costat del Mestre Granados, i sempre trobava en el senyor Viada aquell gran criteri animador de la joventut.

Com l'expresso, els meus records personals d'aquest músic són molts i molt vius i el meu concepte de la seva personalitat resta ple de consideració i estima, i per això crec que feu molt bé en dedicar-li un homenatge a Mataró; mai ha estat tan merescut i per la meua part m'adhereixo amb tot l'entusiasme per tal com la seva personalitat tant ha contribuït a enlairar el nivell cultural de la música a la meua ciutat nadiua.

D'una manera o altra teniu de manifestar el vostre entusiasme per ell i us prege em considereu amb vosaltres en aquest projectat homenatge, del qual em faig solidari.

FRANK MARSHALL

Barcelona, 18 desembre 1934.

**El Mestre Josep Sabater
fa tramès la següent
lletra**

Barcelona, 20 desembre 1934

Molt Sr. meu i amic: Li prego que tingui la bondat de sumar-me al merescut homenatge que tributen al que fou el meu mestre i amic.

L'amistat que ens unia era una perllongació de la que havia existit entre ell i el meu pare.

Recordo un fet curiós que tal volta influí en la meua carrera. En la època en que ambdós eren jovicels, un dia el meu pare comprà un bitllet de loteria i bromejant digué al seu amic Viada: Si guanyo, et regalaré un piano. La sort va afavorir-lo i complí la seva paraula. Temps després va confiar-li la meua educació musical i fou en aquell mateix piano on vaig rebre les lliçons del mestre. Durant aquest temps vaig poder comprovar la seva profunda musicalitat, les seves dots de pedagog i les seves facultats d'executant.

Es verament lamentable que la seva exagerada modestia hagi estat causa de que les seves extraordinàries facultats no hagin estat més justament

apreciades. Dotat d'un caràcter bondadós i d'un altruisme exemplar, tingué la noblesa d'aconsellar-me que vingués a Barcelona per a ampliar els meus estudis musicals, i des d'aleshores, en tot moment he pogut constatar la seva gran capacitat car degut als seus savis consells, que mai he oblidat, la meua tasca s'ha vist sempre enormement facilitada.

Agraint-li la publicació d'aquestes ratlles, aprofito l'avinentosa per a reiterar-li la meua consideració més distingida.

JOSEP SABATER

La seva obra escrita

Quan arran mateix de la mort del Mestre Viada em vaig fer el propòsit de catalogar les composicions originals d'ell que existissin, manuscrites o impreses, no creia pas poder formar una llista gaire llarga, perquè ja comptava amb que la seva humilitat personal li hauria fet considerar insignificant la major part dels fruits de la seva potent intel·ligència musical. Però no hauria pensat mai que els meus esforços donessin un resultat tan esquitit com el que veureu més avall, especialment en quant a música religiosa i composicions d'orgue. Arribo a pensar que no he sabut orientar bé el meu treball, que no he encertat les portes on calia trucar i fer trucar.

El meu convenciment personal és de que hi ha d'haver més obres escrites de Lluís Viada que les compreses en la llista que dono, a més de la primera Missa de Rèquiem, la existència de la qual ens revela la denominació de *tercera* que l'autor posa a la de 1892 i que no he trobat enlloc. Més d'una vegada li havia vist enmanllevat música sinfònica de la que tocava a quatre mans amb el meu pare, i després li havia sentit fragments d'ella en l'orga; això em fa creure que n'havia fet arranjaments. D'això, ni dels molts Pare-nostres, Ave Maries, Trissagis, motets i altres composicions menors, que segurament havia compost per

l'Escolania de Santa Maria, Associacions piadoses, etc., no n'he trobat ni rastre a on he mirat.

Seria molt d'agrair que tothom que tingui alguna obra del Mestre Viada me la comunicui, a fi de catalogar-les abans de que el temps, la deixadesa i la ignorància les facin desaparèixer completament.

Ací va la llista de les composicions que he pogut veure, deixant per qui tingui majors coneixements musicals i estètics el fer-ne la crítica.

Missa de Rèquiem a 4 veus, armònim, contrabaix i fagot, datada 1888.

Missa de Rèquiem (*tercera* diuen els papers) a 4 veus i armònim, datada 1892.

Gavota per piano a 4 mans en mi bemoll.

Aquestes obres són escrites de lletra seva.

Sonatina, en sol.

Ofertori, en mi menor.

Elevació, en re.

Publicades pel mestre Pedrell al costat d'obres del mestre Joan Moreno (1776), P. Anselm Viola (1729-1798), i un preludi de Bach transcrit per orgue sense pedals pel mateix Pedrell.

«Bendita sea tu pureza» per 4 veus tiples i solo amb acompanyament, en mi bemoll.

Mazurka per piano, en fa, dedicada a la Srta Paquita Ameller.

Aquestes dues foren publicades per Manuel Tarafa, a. C. s., qui havia fingut un magatzem de pianos i negoci de música a Mataró. Es de notar que en la coberta del «Bendita sea tu pureza» s'hi esmenta una «Despedida» i «Letrillas al Sagrado Corazón de Jesús» que no arribaren a publicar-se i tampoc hem pogut descobrir en manuscrit.

«Capricho» per piano, en mi bemoll i «Vals brillante» per piano, en fa, dedicades a la Srta. Maria Mercè Tuñí i Bordaiba i publicades pel pare d'aquesta D. Josep de Calasanz Tuñí i Falguera (a. C. s.) qui fou reputat procurador causidic.

Tres Polkas per piano, en fa, en re i en mi bemoll.

Vuit Americanes per piano, en la bemoll, en do, en fa, en re, en mi bemoll, altra en mi bemoll, en si bemoll menor i en si bemoll.

Nou Schotish per piano, en mi, en

mi menor, en do, en do menor, en do, en sol, en si bemoll, en fa i en mi bemoll.

Tres Mazurkas, per piano, en si bemoll, en mi bemoll i en si bemoll.

Vuit Rigodons complets, molt variats de tonalitats adhuc les parts que componen cada ball.

Aquestes obres me les ha ensenyat el bon amic Josep Solà. Es probable que el professor Teodor Solà, qui tocava molt en balls públics, es lamentés al seu condeixeble Lluís Viada de la curtedat del repertori disponible i obtingués d'aquest que li ampliés, component els balls que més escassejaven; això explicaria el que no s'hi trobi cap Vals i en canvi abundin tant les americanes, els schotish i els rigodons, balls de gran èxit ací i poc en l'estranger.

I això és tot el que he trobat compost pel senyor Viada.

Malgrat el que encara la bona voluntat dels llegidors em pugui fer donar a conèixer, restarà sempre un fet que la major i millor part d'aquelles genials composicions per orgue, sortides, ofertoris, elevacions, preludis, interludis, entrades de processó, antifones, versets, etc., etc., a mb que havia contribuït als esplendors del culte, el Mestre Viada se les ha endut a l'altre món, on les deu executar amb el fervor de sempre, enmig dels àngels i sants, com altra de tantes veus que canten eternament les lloances de Déu Nostre Senyor, per la glòria del Qual les havia compost o improvisat.

JOSEP VILADEVALL

Postals**El càntic de Nadal**

El càntic dels àngels, que mai més es fondrà en el món, és aquest: «Gloria a Déu en les altures i pau en la terra als homes de bona voluntat».

Els pastors foren els primers homes que feren tornaveu a la cantúria angèlica. Els veiem aquells pastors, que surten d'adorar l'Infant, tots serens de la claretat divina i fins la voltor d'àngels que cantaven al Senyor, sembla que encara ens tramet l'últim fressament de les ales cèliques, que despertaren la meravella d'aquells ulls somniosos de fe primarena dels pastors.

Tota l'essència de l'establia ens és present; el Nadó que somriu a la falda de la Verge, enrondata d'àngels adoradors; el brill de l'estel, que travessa per les clarianes de la coberta tremolós, i sobretot el doll suavíssim de la tendresa cristiana, que va neixer en l'encís diví d'aquella primera adoració davant del Verb encarnat.

Un secret de Nadal

En moltes llars la revolta passada hi ha deixat un fort solc. I en tots els cors un pregon dolor.

No obstant, amics, són a Nadal. I Nadal és llum. I el Nadal porta Pau i Consol.

Cal que mirem si en nostra llar descobrim un dels secrets de Nadal, hi trobarem el mirable de fer la joia amb un pessebre.

El Pessebre per als infants és la visió de una nit clara, en cru hivern, i de una neu que es fon...

Es la visió de uns tres sants i savis, que a dalt de majestuosos camells van a adorar al Diví Nadó. I dins de màgiques arquetes portant un esclat d'alegria per a cada infantó...

Aclaqueu els ulls davant d'un pessebre i veureu la magnitud d'un Sant Misteri... Trobareu el secret d'una joia...

J. LLIGABOSC

NADAL i REIS

el millor regal a la Botiga de

Impremta Minerva

Plomes Estilogràfiques des de una pesseta
Colors a l'oli i a l'aiguada, colors especials

per a pintar vidres, pinzells,
papers de dibuix, cançon, pa-
pers per aiguada i per oli, teles
per oli i per plànols, pastells, lla-
pis de colors, capses
de compassos, plumes
i tintes per a dibuix,
etc. - Preus reduïts.

Mútua Escolar "CALASSANÇ VIVES"

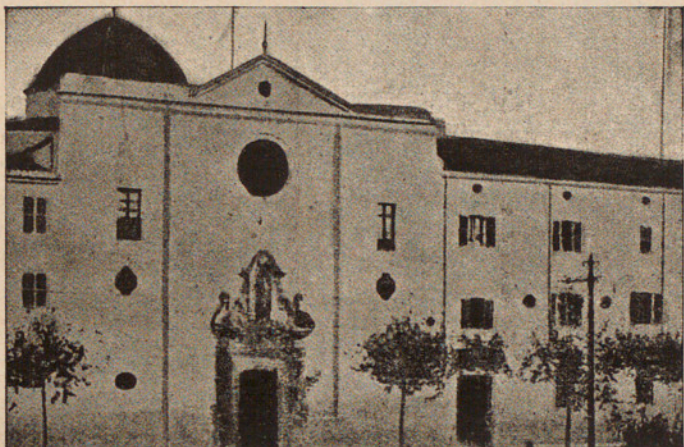
Col·legi en el lloc més cèntric de la ciutat

INTERNAT : MIG-INTERNS : RECOMANATS : VIGILATS : EXTERNS
 Dormitoris individuals : Tracte familiar : Nombre reduït
 BATXILLERAT COMPLET : COMERÇ, Quatre cursos : ESTUDIS ECLESIASTICS
 ENSENYAMENT PRIMARI, Sis graus : PARVULS
 Museus-Laboratoris-Taquígrafia-Idiomes-Mecanografia-Gimnàs-Dibuix-Pintura-Música

Telèfon 280

MATARÓ

Apartat 6

ESTAPÉ

FOTÒGRAF

Desitja als seus clients
i amics, un feliç Nadal

MATARÓ

Riera, 20

Telèfon 361

Tallers "Universal Radio"

de

Josep Castany

Reparacions ràpides de totes classes d'aparells controlades amb els més moderns instruments de mesura

Representant exclusiu de les marques

Telefunken i Radiola - R. C. A.

VENDES A LLARGS TERMINIS

Pujol, 26

MATARÓ

Reportatges mataronins

L'Institut Elemental de Segona Ensenyança

per Jesús Segura

L'estiu passat el nostre flamant Institut Elemental de segona ensenyança passà a primer terme en les qüestions que interessaven la ciutat. Conseqüència d'un decret del Ministre de Instrucció Pública hom veia en perill la vida d'aquest Institut tot just nat mesos enrera. I la sensibilitat ciutadana dels mataronins es posà admirablement de relleu en aquella ocasió. Hom pressentia quelcom desagradable per la ciutat i les entitats totes—sense distincions de cledes ni matissos—s'apressaren a sortir en la seva defensa. Això significa la simpatia amb que els mataronins hem rebut l'instauració d'aquest Institut. Serà bó, doncs, que recollint aquest interès ciutadà, reportem avui els antecedents i la vida d'aquest centre d'ensenyament.

AHIR...

HISTORIA D'UN LOCAL

Un seguit de circumstàncies han fet instal·lar l'Institut en aquell local de la Plaça de Pi i Margall que trenta anys enrera era transformat amb pretensions de gran edifici per uns entusiastes d'aquelles societats de ball tan típiques i característiques de les acaballes del segle passat.

Aquest edifici, té, com totes les coses, la seva història, amb un enfilall de jorns somrients i les seves èpoques de tristor i esllanguiment.

La tendència de la nostra ciutat a eixamplar-se pel cantó de ponent donà lloc a que els constructors de ciutats—que arriben des dels tècnics als polítics, passant per una filera innombrable de bonafès—ideessin en el plànol del nostre Eixample una gran Plaça de què tan estava—i ara més que mai està—mancada la nostra ciutat. I sorgí la Plaça mercès a la cessió de terrenys feta per un senyor cubà que segons hem sentit dir va cedir-los a l'Ajuntament amb l'illusió de que fos batejada amb el nom de la seva illa estimada. D'ací l'origen—segons diuen—de la Plaça de Cuba, nom que ja consta en el plànol de l'any 1878. Una gran part de la Plaça de Cuba es formà amb els

terrenys de la Sènia de ca l'Arch, i exactament en el lloc que avui ocupa l'Institut s'hi emplaçà un forn de terrissa que més tard es convertí en lloc d'aplega dels socialistes mataronins, mercès a certa benevolença d'un prohòmic liberal que llavors manava a l'Ajuntament—un de tants ressorts d'aquella política maquiavèlica d'ara fa mig segle—.

En 1890, però, el forn de gerrer fou cobert i transformat en una gran sala de ball de «La Cubana» típica societat recreativa a base de ballarugues que servia per entretenir a molts mataronins totes les tardes dels diumenges. Ai llà aquelles tardes de festeigs en «La Cubana» entre l'obligat de corneti que esglaiava el cor i el recargolament d'un vals esbojarrat! Les pregàries d'amor i les hores d'esbargiment que guarden aquelles parets que avui, renovades, acullen amorosament les paraules un xic greus dels saberuts catèdràtics i tota la sorollosa alegria juvenil dels alumnes!

Nou anys més tard, els dissidents de La Constància (avui Teatre Clavé) llavors la societat de ball més important de la ciutat, succeïren a La Cubana fundant en aquest local la societat—també de ball, no cal dir—«L'Unió», que assolí un gran prestigi i tingué èpoques de molt apogeu: es transformaren les 2 cases en un

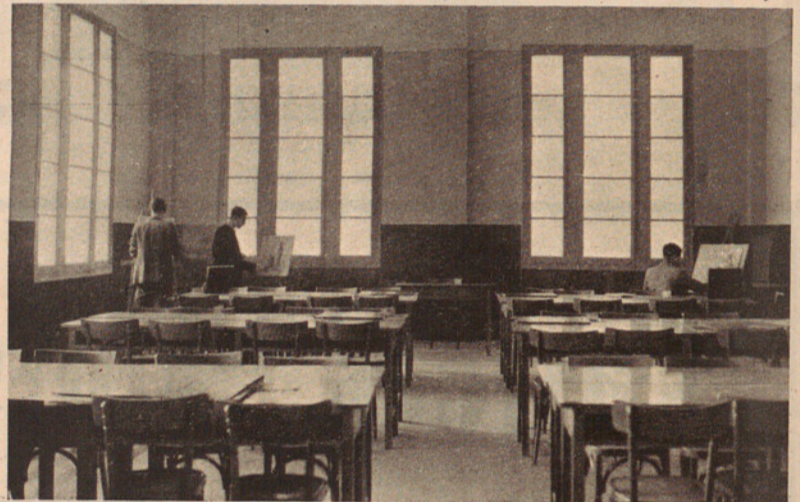
gran Cafè que fou l'admiració de tothom; era l'edifici més important de la Plaça i com a tal presidia amb la gravetat del cas tot aquell aplec de cases vulgars i senzilles de la Plaça de Cuba. Durant molts anys aquest local fou la Seu de la dansa mataronina i el seu cafè el més concorregut.

Vingué, però, la davallada. L'Unió calgué desfer-se quan tot just tenia uns deu anys. Els seus dirigents eren quasi bé tots obrers de Can Baladia (avui Indústries Minguell) i el tancament d'aquesta fàbrica minà de retop la vida d'aquesta societat fins que el constructor de l'edifici, el mestre de obres senyor Riera, hagué de quedar-se amb ell, venent-lo anys més tard a Gràfica Manén que hi establí els seus tallers. Abans, però, el local havia estat ocupat pel Centre Republicà Federalista Radical (la Plaça fou ja de Pi i Margall) i després serví per magatzem de vi, per tómboles, per subhastes judicials, per fàbrica de gènere de punt, per magatzem de paper, per Casal de la Sardana... I aquell edifici que naixia tan orgullós hagué de passar per la vengonya de no tenir un hoste estable, de no tenir, com

d'aquell local per Institut. La Caixa d'Estalvis facilità un préstec de pessetes 121.000 amb garantia del local de l'Escorxador i les obres foren començades tot seguit. Mentrestant, Mataró s'havia acollit al benifet i comptava ja amb el seu Institut que provisionalment donava les seves classes en l'Escola d'Arts i Oficis esperant poder instal·lar-se definitivament en l'edifici de la Plaça de Pi i Margall.

LA NOSTRA VISITA A L'INSTITUT

Suara l'edifici ja és enllestí de tot i val a dir que d'aquell antic cafè de l'Unió se n'ha tret tot el profit que hom es pugui imaginar. El nostre reportatge ens ha donat ocasió de visitar-lo i no vacil·lem en ratificar aquella opinió. Tot l'edifici és de línies senzilles, però alegres, modern sense extremismes, més aviat discret que cridaner. Com sigui que el vell local no reunia cap condició per ensenyament—grans naus amb mínimes obertures, manca de pati...—ha calgut adoptar en la seva transformació

L'aula de dibuix.

aquell qui diu, una utilitat pràctica, de demacrar-se el seu rostre i de revellir-se lamentablement el seu cos sense pena ni glòria.

AVUI...

EL NOU LOCAL DE L'INSTITUT

El destí, però, no l'abandonava. Amb la seva ma invisible li reservava un resorgir victoriós i digne.

L'Ajuntament fità els ulls en aquest edifici i el comprà per destinar-lo a Grup Escolar. Incidències de la política local privà d'establir-hi el Grup Escolar, però en canvi ha servit per una funció similar i encara més important.

El 30 d'agost de l'any passat la «Gaceta» publicava un Decret permetent la creació a Mataró d'aquest Institut mitjançant un local digne i la subvenció anyal de 24.000 pessetes. Acció Catalana ocupava els càrrecs de govern de la ciutat i els acompanyaven en el Consistori els regidors de la Lliga solament, puix els esquerrens i socialistes l'havien abandonat en anar la Lliga a ocupar els seus escons. Hom no volgué desapropiar la oportunitat i prèviament les gestions del cas, fetes amb gran rapidesa, els tècnics municipals projectaren l'adopció

el sistema d'obrir un gran pati de ventilació interior, fer un pati cobert per esbargiment, construir un sostre nou, en l'antiga Sala de Ball transformar tota la façana, i habilitar les golfes per un segon pis. Així és comprèn la grata impressió que avui ofereix l'edifici. Nosaltres hi hem entrat per primera vegada en aquest matí amorosit pel sol tebi de la tardor, que cerca entafurar-se en els solcs de la terra remoguda d'aquesta gran Plaça que fins avui acollia les alegries dels jocs infantils i que d'ací poc serà palau de verduleres i carnisers.

En entrar, hom copsa ja l'ambient afable, seriós i acollidor de l'Institut. La color suau de les parets, orfes de decoració, uns infants—ni rígids ni esbojarrats, simplement alegres,—que traspassen el vestíbul, la sol·licitud dels empleats i si més no, aquella simpatia que tenen en sí els moderns fogars de cultura, us predisposen amablement per la visita.

Som anunciats al Director interí, un jove professor exquisidament atent, i al Secretari, un altre jove de temperament actiu, dinàmic, i ambdós es presenten, amb una amabilitat que agraïm, a facilitar la nostra tasca

Vestíbul del segon pis. Al fons la classe d'Història Natural.

Antic edifici de la Societat «La Unió» que succeí a «La Cubana»

informativa. Amb tan bona companyia ressegüim l'edifici: dues aules—en una donen classe de matemàtiques—en la planta baixa i el pati cobert on varis alumnes juguen a pilota. P'assem al primer pis i el cor s'eixampla en la contemplació de la bona distribució de compartiments. Visitem l'aula de Geografia i Història, xòpa de sol que entra magnànim pels grans finestrals i que silueteja les gràcils figures dels alumnes que hi donen lliçó—una quinzena de senyoretetes i uns trenta jovenets que tenen la gentilesa de interrompre la lliçó per posar-se davant l'aparell fotogràfic. D'ací passem a l'aula de dibuix atrapat un bell moment de classe que s'apressa a recollir el company fotògraf. Després de visitar altres aules, traspassem l'ampla—i deserta—

Els alumnes de segon curs en l'aula de Geografia i Història.

Sala d'Actes per anar a la Secretaria i a la Direcció—estances reunides—i a la Sala de Juntes, la més ben agençada. En traspasar el vestibul per anar al segon pis ens sobta l'alegra fressa d'uns escolars que surten de lliçó—d'esquilllentes veiem que unes jovenetes comenten la nostra visita i uns nois de nas de murri que les secunden—. Ja en el segon pis, visitem les aules i els laboratoris de Física i Història Natural, tenint el goig de saludar-hi al catedràtic P. Miquel Soy Sch. P. vella i estimada amistat nostra.

Davallant l'escala expressem l'excel·lent impressió que ens ha causat la visita: Un centre d'ensenyament modern, amb catedràtics joves—sobretot, d'ànima jova—que tenen, ultra les seves dots professionals, el dò de saber impregnar l'ambient de l'Institut amb una disciplina suaument enèrgica, barreja de serietat i joia que predispesa eficaçment a l'alumne a excel·lir-se en els seus estudis, puix tot ho troba atractiu, simpàtic i agradable.

En quant a l'edifici, està força bé i el suficient per a les necessitats actuals fins a l'extrem de que si augmentés considerablment la matrícula

la serà insuficient. En aquest cas—o per qualsevol altra causa que es presentés—podria adaptar-se per Grup Escolar, de 8 graus.

El mobiliari si que escasseja, i és de desitjar que hom trobi la fórmula més ràpida i factible per dotar-lo amb més esplendidesa d'aquest complement indispensable.

DADES ESTADÍSTIQUES

Per a il·lustrar aquest reportatge, bo serà que detallem les següents dades estadístiques de la vida de l'Institut:

Matrícula del Curs 1933-34 (primer any):

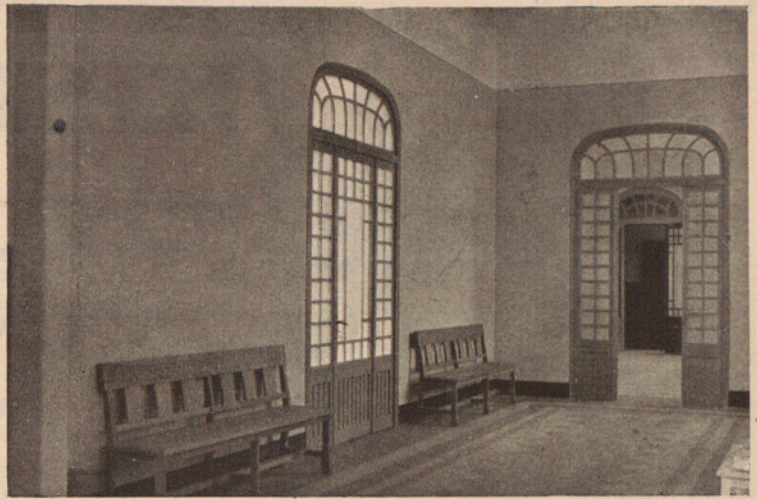
- Alumnes oficials 88
(20 noies i 68 nois)
- Alumnes col·legiats 340
(tots nois)
- Alumnes lliures 79
(24 noies i 55 nois)

Davant el Decret del 7 d'agost prop passat, segons el qual els Instituts elementals no podien acceptar alumnes lliures ni col·legiats, hom va témer que aquell hauria estat el primer i últim Curs del nostre Institut. Però ja hem dit al començ que els mataronins són molt sensibles i bastant gelosos en aquestes qüestions. Calia gestionar la declaració de Nacional per a que subsistís. I va registrar-se la mobilització d'activitats que tots recordem prou. Certament que no s'ha aconseguit aquella declaració de Nacional—les incidències de la

política ho han acabat d'entorpir—però en canvi s'obtingué la ferma promesa d'accedir-hi si la matrícula d'enguany era respectable. I aquesta no podia ésser més esperançadora: 150 alumnes (45 noies i 105 nois), Amb tot cal convenir que l'ensenyament no és pas millor essent Institut elemental o Nacional—és una qüestió molt relativa—; depèn, naturalment dels professors. Avui per avui és elemental i malgrat tot ja hem vist que té una vida pròpia, pròspera i eficaç.

Actualment el Claustre de Professors és el següent:

- Matemàtiques: Sr. Manuel Oliveres i Dalmau. (Director).
- Geografia i Història: Sr. Francesc Prat i Puig. (Secretari).
- Química i Física: Sr. Francesc Folch i Soler.
- Història Natural: P. Miquel Soy, Sch. P.
- Llatí i Filosofia: Srta. Olga Prjevalinsky i Ferrer.
- Francès: Srta. Mercè Ontañon i Cercà.
- Literatura: Sr. Bartomeu Oliver i Orell.
- Dibuix: Antoni Rodríguez i Luna.

Vestíbul del primer pis.

L'IMPORTANCIA I ELS BENIFETS DE L'INSTITUT

Algú ha dit que no necessitàvem per a res aquest Institut. Es un criteri que respectem però que no compartim. L'Institut té una importància prou evident i reporta uns benifets ben acceptables. Es un de tants organismes que manquen a la ciutat per a que sigui, no de nom, sinó de fet, la capitalitat del Maresme. La matrícula d'alumnes és prou eloqüent per ratificar aquest criteri. I cal aclarir que actualment vénen a estudiar a l'Institut uns 40 alumnes de tot el maresme, des de Blanes, fins a Masnou. De Calella sol n'hi ha 10. I quasi tots són de famílies modestes i obreres.

En el cens escolar s'hi troben alumnes pertencents a totes les classes socials. Hi ha, també, un altre detall que evidencia els benifets que reporta, ja avui, aquest Institut: Dels cursos 3, 4, 5 i 6 el promig d'alumnes és d'uns 15 per aula; en canvi de primer i segon el promig s'eleva a 40 i a 50. Això demostra que l'Institut en sí, permet que molta jovenalla—sobre tot senyoretetes—cursin uns estudis que de cap manera haurien pogut practicar per falta precisament d'aquesta facilitat de l'Institut; facilitat que es tradueix, positivament, en aventatge per a tota una Comarca.

EL QUE COSTA A LA CIUTAT AQUEST INSTITUT

La sufragació de les despeses que ha costat aquest Institut, han anat en la seva major proporció a càrrec de l'Ajuntament. L'Estat, naturalment, l'ha dotat de determinat material pedagògic i dels catedràtics. Però l'esforç econòmic de la ciutat per a poder comptar amb aquest Institut, ha estat considerable. Primerament la compra d'aquest edifici costà 100.000 pessetes, a liquidar en 12 anys, a un interès del 5 %, que fa pujar el seu valor a unes 121.000 pessetes. Les obres d'adaptació de local han estat

totalment liquidades pel valor de 107.829'25 pessetes i els pressupostos complementaris per llums, mobiliari i pavimentació del pati, sumen unes 4.500 pessetes. Ultra aquestes despeses, l'Ajuntament haurà de pagar a l'Estat 24.000 pessetes com a subvenció anual. Però aquesta subvenció no caldrà satisfer-la en compliment d'una disposició del Govern de la República rellevant als Ajuntaments afectats d'aquesta subvenció. Però aquest alleugeriment econòmic d'una banda té la seva compensació en l'altra: d'ara endavant l'Ajuntament haurà de pagar el jornal dels dos conserges de l'Institut, i de l'Oficial de Secretaria.

«El que val és el que s'estima». Per això els mataronins estimem doblement l'Institut. Per la seva vàlua com a Centre d'Ensenyament de tota la comarca i pel que ens costa de sostenir-lo.

(Fotos F. Estapé)

El pomer sagrat

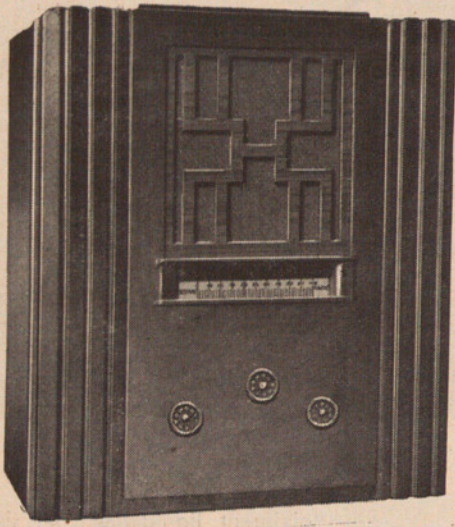
(D'un aplec de poesies premiada en els Jocs Florals d'Horta d'enguany)

Avui el pomer florit
ha vinclat totes les branques;
avui l'arbre preferit
ple de papallones blanques,
com misteriosa visió
que encén els ulls a la vida
ha fet santa acatació
a la superba florida.
Oh, la terra generosa
amb redosos ben ingents
per la collita abundosa
i riberals freturents!
Pomer centúric, nacrat
per lluïssor de la lluna.
Quan vindrà el collir sagrat
al copsar-les de una a una,
les oferirem a Déu
que amb el dò que tot emmena
beneirà el fruit que és seu
des del riu a la carena!

EMILI GRAELLS CASTELLS

Uns alumnes de Química fent pràctiques en el Laboratori.

HISPANO RADIO

ELS APARELLS MÉS PERFECTES

Agent comercial a Mataró i El Maresme

Salvador Caimari

Aparells des de 2'50 pessetes setmanals
de 3 a 12 làmpares

REPARACIONS D'APARELLS DE TOTES MARQUES

Amàlia, 38

MATARO

Telèfon 261

QUEVIURES

PERFUMERIA

PRODUCTES FOTOGRAFICS

AGÈNCIA ZEISS - IKON

TREBALLS DE LABORATORI

LLOGUER DE PEL·LÍCULES PATHÉ BABY

PATHE - KID i SUPER BABY

interessant secció d'aparells d'ocasió

DROGUES

COLONIALS

RIERA, 39

I PUJOL, 1

TELÈFON

— 165 —

Dipositari de

"OXIGENANTE DE CARBONES"

producte qui li farà estalviar la meitat del carbó de la seva estufa i del seu fogó

Fàbrica de Xocolates i Bombons

JOAN ROTA

Gran assortiment en Turrons llestíms de Xixona de totes classes - Especialitat
en Neules CACAO-CREMA GILI - Cafès - Galetes - Confitures - Caramels

Palau, 42

MATARÓ

Telèfon 412

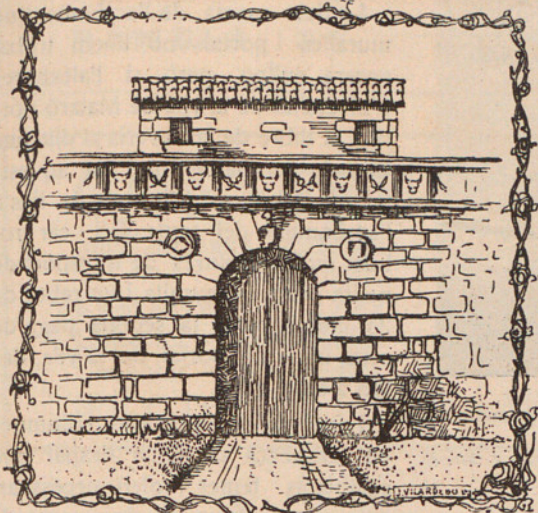
TOTES LES MILLORS NOVETATS DE JOGUINES LES TROBAREU a

La Cartuja de Sevilla

Riera, 52

Telèfon 367

El misteri del Portal de Barcelona i les muralles del segle XVI

N.º 1. — «Porta dels bucranis» segons Pellicer.

Quan veig que un historiador de les meves lamentables condicions—perdoneu l'immodèstia—que es pot donar per ben satisfet de què hom li concedeixi que és a les beceroles de aquesta sàvia i pacientíssima activitat que ha tingut la virtut històrica de crear més mentiders que descobridors de mentides, s'encaparra en bizantinismes tan superflus com el de escatir el color de botines preferit pel primer dels Borbons o el darrer dels Austries, i es troba amb què senyors que pogueren sucra la ploma en tinters acadèmics i desxifrar tota la braquigrafia i tota la llengua morta que ha surtat d'ençà que el món és món, no s'estan de despenjar múltiples nius de suposicions, ni d'inventar qualsevol contradicció que perjudiqui àdhuc llurs pròpies tesis, no pot reprimir un lleu esborronament al considerar la gosadia que aquestes fàcils llicències suposen, ni una veritable compassió pels dissortats que ens empassem més de quatre ratlles d'història impresa.

Si els documents que jeuen aquesta letàrgia polsosa i ratada dels arxius, tot i ésser a voltes originals ens descriuen llurs fets contemporanis amb tota la tendenciosa afectació del cronista o de l'interessat, quin defecte no patiran aquestes històries de canya i paper d'estrassa que molts senyors ens han ofert en una història més o menys novel·lada?

A Mataró, per exemple, ens trobem que en parlar dels portals de les muralles aixecades en el segle XVI, més que semblar heure-se-les amb un fet i unes dades històriques, sembla que es tracti ni més ni menys que d'una qüestió llegendària per no dir ja quimèrica.

Pellicer, en els seus «Estudios» de liciosament floralscs, ens descriu un portal de Barcelona d'una faisó terriblement distinta de la que ofereix en un croquis inserit en el mateix llibre.

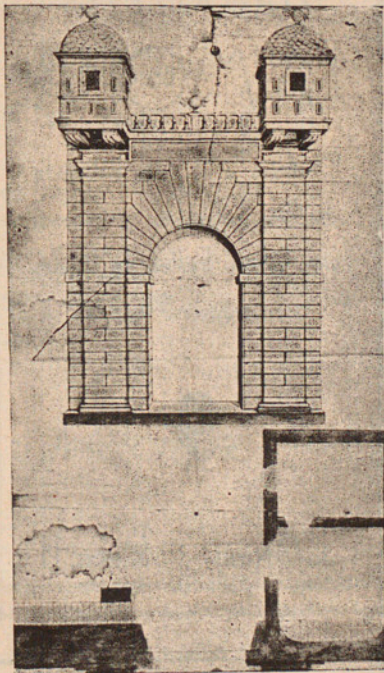
N.º 2. — Par interior del portal de Barcelona, còpia de la maqueta del Sr. Gasau.

Aquest notable historiador diu en la pagina 447 del seu llibre «Estudios Historico-Arqueológicos sobre Iluro»:

«Pudo darse por terminada la restauración (la de la vila de Mataró) con la de las murallas por orden gubernativa (potser millor amb autorització governativa), en 1569 levantadas. Cuatro fueron como en las primitivas sus puertas.»

Es a dir, que les muralles, segons Pellicer, foren restaurades. Res no sabem, però, que s'hagi pogut demostrar fins a la data, doni una idea més o menys lluminosa d'aquestes muralles del segle XV.

Però tornant al susdit text de Pellicer, prossegueix així: «Al oriente la de San Felix, al occidente la de Argentona; la de Batlleix al norte y al sur la de Barcelona. Esta última estaba *suntuosamente decorada con dos torreoncs laterales y una hornacina central* en la parte superior, con la imagen de San Sebastián.» Vegeu no obstant el croquis que acompanya en el repetit llibre, el qual, reproduït i millorat per J. Vilardebó (Bloc Mataroní 1926) és el que reproduïm (núm. 1). Aquest dibuixant al reproduir el citat croquis no s'estranya pas de l'incoherència de la descripció literal amb la gràfica que adjunta Pellicer en el seu referit llibre. No obstant, portat per un cert

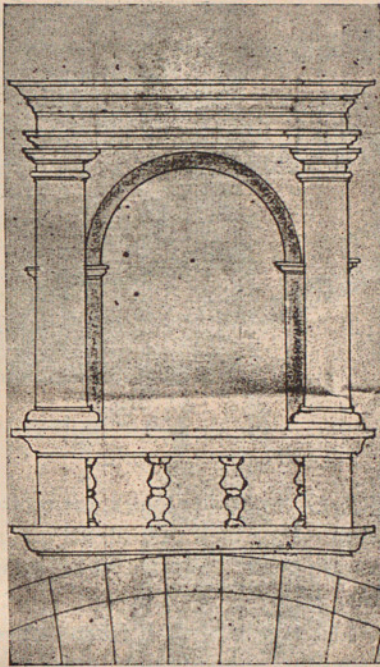

El Portal de Barcelona, expressament assenyalat, i que millor s'adiu a totes les anteriors descripcions.

prejudici i d'un gust més refinat que el del cronista, millora considerablement l'estètica del suposat portal de Barcelona. Accepta també el mite de l'origen del mal mot de «caps de bou» i, tàcticament, la possibilitat de què la part que el croquis de Pellicer reproduïa era la forana del portal. La veritat, però, és que Pellicer salva hàbilment la situació subratllant l'esmentat croquis amb aquesta inscripció: «Puertaderruida de los

bucranos, llamada de Barcelona (vista desde las afueras).» I com que la part exterior no l'havia vist ningú!..

J. Cabanyes, en el Bloc Mataroní de l'any 1926, publica un dibuix que ja concorda molt millor amb la descripció literal de Pellicer en el seu citat llibre. Aquest dibuix, que és el que publiquem (fig. 2), és una reproducció més o menys exacta de la maqueta que de la part interior de dit portal, posseïx el mataroní senyor Gasau. En aquesta maqueta hi ha, en efecte, les dues torres laterals citades per Pellicer, i podrem convenir que, fetes les naturals reserves

Balconet interior del portal de Barcelona, on és de creure hi hauria l'imatge del Sant. (En major escala que els altres)

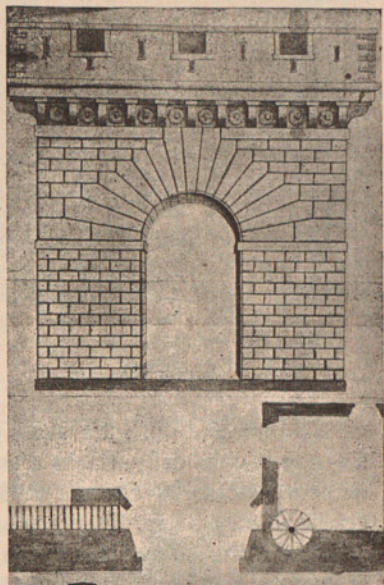
Croquis de l'Arxiu Municipal

sobre les possibilitats artístiques de l'autor de dita maqueta, (el pare del senyor Gasau), aquesta és reproducció de l'autèntic portal de Barcelona.

Ara bé; fins ací la història escrita. Però no fa pas molt, m'han vingut a les mans amb aquesta ingènua oportunitat i clàssic espellifament de certa paperassa retrospectiva, les «trassas» o croquis dels que jo crec autèntics portals de les muralles del segle XVI, mentre el misteri profund dels arxius no ens doni una més gran sorpresa i solvent contradicció. Avui podem mirar i admirar, doncs, després de més de tres segles de somorta llum, l'estètica veritable dels quatre portals que tan atragueren la atenció dels mataronins.

Podem veure que el Portal de Barcelona és, efectivament, d'ordre dòric tal com esmenta Pellicer, si bé no s'hi veuen els bucranis. Això, tot i que ens permetem d'opinar que fou simplement llegendari, car el fris ens apareix en aquest croquis inèdit, ornat de distinta manera, admetem que aquells podrien haver-s'hi adaptat posteriorment de la mateixa manera que hom adaptà els tres escuts de Barcelona, Catalunya i Mataró, tal com apareixen avui dia sobre el portal de la capella de Sant Sebastià i que podem veure en l'adjunta fotografia.

El que no trobem enlloc i que també podria ésser obra d'afegit posterior, és el campanaret que consta en la susdita maqueta, obra que no perjudicaria en molt la proporció ni l'estil de dit portal.

Altre dels portals, de remota semblança al gràfic d'en Pellicer.

En quant al Portal de Batlleix, que si hem de creure l'opinió del segle passat era de gust dubtós, car en el primer número de la «Revista Mataronesa» de 13 de gener de 1856 veiem publicada una gasetilla en aquests termes:

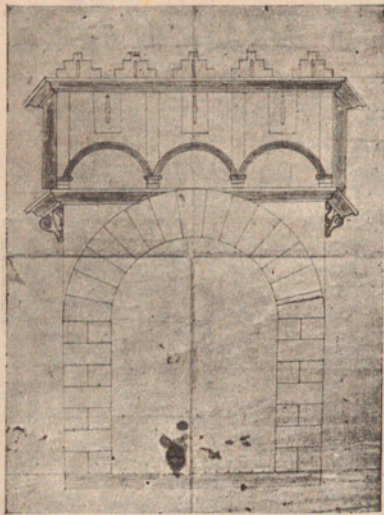
«ESPANTAJO.— Lo es la puerta de San Francisco de Asís y si tanto es su mérito artístico derribase y remítanse sus restos al museo provincial.» Ben poc amor tindrien tanmateix a les coses velles!

En quant a aquest portal, en el «Pensament Marià» de 27 de juliol de 1925, J. Ribas el reproduïa d'un plànol o document antic en poder aleshores de la família Tunyí. Dament d'aquest portal, hi apareix una garita amb la teulada tan casolana i tan poc adequada per a fortificació, ultra no apareixer en cap dels croquis trobats recentment. No obstant, com que també reproduïx la part intermural, siguem indulgents i tirem endavant, exactament com es feu amb el d'En Pellicer abans de trobar-ne, com ara hem trobat, la part de fora; total que ara haurém d'esperar la part de dins. Els croquis suara trobats i que reproduïm, si bé sabem tan sols el que correspon a Barcelona, podem convenir que tots tenen una «trassa» — com dirien els contemporanis de la fortificació—, més monumental, més sòlida i més acceptable que tota aquesta sèrie de portalets de masia que ens han fet empassar fins ara les càndides suposicions dels interessats.

Al dors d'un dels croquis que acompanyem s'especifica la construc-

Altre dels portals, model perfecte de defensa

Altre escaient model de portalada de defensa.

ció d'un portal, i diu entre altres coses, que la volta del portal ha d'ésser de pedra picada tal com el de Barcelona. A més a més, diu que hi haurà d'haver una garita de l'amplada de la llum del portal, una barana de tres pams de gruix a dalt, amb ballesteres o espitlleres i emmarletada; calculeu, doncs si es tractava de portals d'ornament tan sols o d'ornament i defensa a l'ensem. Per altra part no cal dubtar del concepte que tenien en aquella època de la defensa ciutadana, i ben clar ho especifiquen en els documents: «Estos anys passats (1569) fonch concedida llicentia als jurats y vila de mataro de murar aquella per efecte q com fos cresent lo poble y se haguessen fetes moltes cases en aquell se pogués murar tota la vila y per conseguet les cases noves y guardarse de perill dels moros bandolers y pesta...» (document de 1578, Arx. Municipal de Mataró) i: «Amb privilegi Real es stat concedit y atorgat a la universitat y vila de mataro ques poguessen servir de muralla y altramet fortificar dita vila de

Un vetust aspecte de la muralla d'en Titus, veritable Fortalesa.
Foto J. Olmedo

manera q los habitants en aquella es-tiguessen segurs y guardats axi de bandolers y quadrilles de homens fasinosos q van infestant y inquietant molts llocs y poblats del present principat y comptats, per no esser murats com de piratas turchs y altres cossaris y armes des enemichs de mar...»

I en quant a la distribució dels portals els croquis dels quals acabem de trobar, ens haurem de conformar per ara i tant a posar-los on facin més bonic, car res es pot concretar amb les dades que tenim a la disposició.

El que cal descartar de bon principi és que els escuts que apareixen al portal de la capella de Sant Sebastià actual, els quals daten del 1567, és que fossin fets pel portal nou, car aquest, igual que els altres, no foren fets fins a les acaballes de les mura-

Els escuts del portal de Barcelona actualment.

Foto J. Olmedo

lles, tal com és de lògica, car no trobem res de més desballestat que aixecar portals on no hi ha res a tancar.

Les muralles, si bé foren començades tot seguit d'haver donat consentiment el lloctinent del rei, al cap de deu anys a la vora, 1578, ens diuen uns documents que encara s'estan fent, i precisament en aquest any s'entaula un plet entre dues parts del poble, entre els jurats i el batlle, entre Salvador Sala prevere, procurador de nombrosos propietaris de cases veïnes del camí reial i dits jurats, pel fet de què aquests volien, i a la fi feren, la muralla segons l'àmbit que li donà Jordi de Setara, l'enginyer del rei, i els propietaris de les cases de prop del camí reial, que segons el document aquestes pujaven a una quarantena, volien que el plànol de les muralles, contràriament al que aquest assenyalava, la muralla que s'estava construint feia prop de deu anys, inclogués aquestes cases que aleshores eren de nova construcció, i no les deixés, com de fet les deixà a l'intempèrie i l'abandó, fent de manera que la muralla que havia d'ésser d'en Titus (vegeu les fotografies) tirés baixada de Santa Anna avall en-

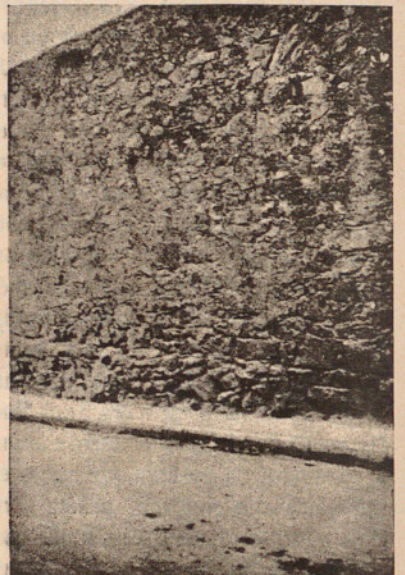
Un recó ben característic de la muralla d'en Titus.

Foto J. Olmedo

dites cases, i cases i penya haurien hagut d'ésser tancades, i a la fi ho pagaren les cases: D'aquesta manera Mataró estrenà unes muralles que tots les havien pagades i que només serviren per a un sector estratègicament determinat.

La data exacta de l'acabament de muralles i portals no l'hem trobat encara enlloc, però si l'aleshores Universitat de la vila de Mataró portava el llibre de la claveria al dia, que és més probable que en aquests temps, l'obra no fou acabada fins a l'acabament del segle XVI, car trobem moltes factures de transport de pedra per a la muralla i un rebut de 25 lliures per a la segona paga de certa obra del portal de la vila, datats a l'any 1599.

I ara que en aquestes columnes ens comença de faltar l'espai que semblants temes solen necessitar, deixarem, amb un xic de recança de no poder ésser més extensius i amb una mica de satisfacció — perquè no dir-ho—d'haver contribuït a desempolsar una altra plana d'aquesta història nostra tan estimada i d'aquesta altra Història a voltes tan estrafeta per l'espai i pel temps, per a millor

Sector de la muralla dels Genovesos en son estat actual.

Foto J. Olmedo

oportunitat, d'afegir o d'aclarir altres dades que siguin de general interès i utilitat.

JAUME CASTELLVÍ I TODA

Mataró, Nadal de 1934.

MAGATZEMS
LA MODA

Desitgen a la seva distingida clientela i al públic en general unes felices Festes de Nadal i un pròsper Any Nou

S. Arnau Riera, 11

NADAL
CONFITERIES OMS

RIERA, 42 - TELÈFON 58 - SANTA MARIA, 30
(OBRADOR: SANT JOSEP, 1)

Esplèndid assortiment en **PANERES** pròpies de la diada

TURRONS de totes classes i preus

MASSAPANS estil TOLEDO i DRESDEN

FIAMBRES

VINS - XAMPANYS - LICORS

Preparem

PINYES A L'AMERICANA

DESCOMPTES EN ELS PREUS DE XAMPANYS PER CAIXES

Plànol de les muralles del segle XVI, motiu de discòrdia dels mataronins.

ROURE

RAMBLA, 34

Preus limitats

JOIERIA
RELLOTGERIA
OPTICA

COPEES I MEDALLES PER A ESPORT

CONSTRUCCIONS GENERALS EN FUSTA

Instal·lacions Comercials
i Industrials
Fusteria d'Obres
Cobertes - Encabellades
Projectes - Pressupostos
DECORACIÓ

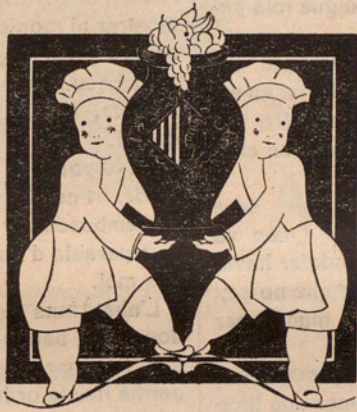
ESTEVE MACH

LEPANT, 23-27

MATARÓ

Confeiteria i Pastisseria

Enric Miracle

Gran provisió de paneres
i objectes per a regal

Gros assortiment de tota mena de Turrons
Especialitat en ets de Crema

Neules

Vins - Xampanyes - Licors

Riera, 54 - bis : Telèfon 54

Mataró

Escumós
Extra
Imperial
Royal - brut : dry

Xampany de Cava de producció Nacional
El de més alta qualitat i a més bon preu

Grans Caves Naturals
a Espluga de Francolí

Prop de l'històric Monestir de Poblet

Materials per a la Construcció

Pisa sanitària - Productes ceràmics i re-
frectaris - Tuberries de ferro, gres i ciment

Materials P. O. C.

per a estucar - i Pintures impermeables

Fill de P. Homs

Sant Isidor, 7

MATARÓ

Telèfon 137

La llegenda de la Rosa de Nadal

per Selma Lagerlöf

Traducció de Joan Sitjar

La dona del bandoler que vivia dins una cavorca, allí dalt, al bosc de Goïnge, va posar-se en camí, un bell dia, cap a la plana per a captar.

Com que el bandoler estava fora de la llei i no gosava abandonar el bosc, havia d'accontentar-se amb posar parany als viatgers que s'arriscaven a anar per la contrada boscana. Però en aquella tongada no hi abundaven pas els viatgers al nord de l'Escània. I si la caça de l'home fallia per aquest motiu, la dona eixia a les seves caminades. S'emportava cinc minyonets, fets ells proveïts d'un vestit de pell i sabates d'escorça de bedoll; cadascun duia a les espatlles un sarró de tanta de llargada com el seu cos. Quan la dona del bandoler entrava dins una masia, ningú n'era gosat de refusar-li allò que demanava, perquè si no la rebien amb tots els esments, no tenia gaire escrúpols de tornar a la nit següent a calar foc a la casa. La dona del bandoler i sos minyons eren més temuts que un esbarí de ilops, i més d'un pagès hauria volgut enfonsar-los la forca al cos, però això no s'esdevenia mai; massa sabia tothom que l'home romania allí dalt, a la boscuria, amatent a la venjança si la seva dona o els seus fills topaven amb un trencacoll.

En les seves anades de captaire a través de les masies, la dona del bandoler va arribar una bella diada a Oved, que en aquells temps era un convent. Va trucar a la porta i va demanar quelcom per a mantenir-se. El porter va obrir una finesreta menuda al mig de la porta, i li va allargar sis pans rodons, un per a ella i un altre per a cadascú dels nois.

Mentre la mare s'havia aturat davant la porta, els minyons tafanejaven pels voltants. De cop i volta, un d'ells va anar a estirar-li les faldilles per a recaptar la seva atenció envers quelcom que acabaven de trobar; la dona va seguir-los.

Donava el tom a tot el convent una paret alta i espesa; però el minyó havia aconseguit descobrir una porteta dissimulada que estava mig oberta. Quan la dona del bandoler va haver-hi arribat, no va dubtar ni un moment d'obrir la porta de bat a bat, i entrà sense demanar ni tan sols permís, com era el seu costum.

El convent d'Oved, en aquell temps, el menava l'abat Hany, gran coneixedor del conreu de les plantes. Part endins de la paret hi havia un petit jardí; allò va ser el que envaïa la dona del bandoler.

A la primera llambregada, la dona del bandoler experimentà un astorament tan viu que va aturar-se al brançal. Aleshores, l'istiu estava al ple, i les flors s'amuntegaven amb tanta d'abundor pel jardí de l'abat Hans, que l'esguard no topava sinó hametes blaves, vermelles i grogues. Però aviat se li va escampar pel rostre un somriure de satisfacció, i emprengué la via per un estret caminal que s'estenia entre una pila de petits terraplens.

Hi havia un jove llec al jardí, enfeinat en arrabassar-ne les herbetes. Ell va ser qui va deixar la porta entre oberta per a tirar al defora, sobre el munt d'escombreries, cues-de-cavall i rabanisses que acabava d'arrencar. Veient entrar al jardí la dona del bandoler amb els cinc minyons, va precipitar-se a llur encontre, ordenant-

los que se n'anessin. Però la captaire va continuar amb el seu camí. Mirava al seu voltant, a totes bandes, ara mirant els lliris testos i blancs que es badaven en un petit terraplé, ara l'eura que pujava amunt, amunt, per la muralla conventual; i sembla que no es donés compte de la presència del germà llec.

El llec es va pensar que la dona no l'havia entès. Volgué agafar-la pel braç per a emportar-se-la cap a l'eixida, però quan la dona del bandoler advertí la intenció que portava, li adreçà un esguard que el féu recular. Fins aleshores havia avançat amb la espatlla acotada sota les alforges, però aleshores es va redreçar tot el que pogué.

—Sóc la muller del bandoler Goïnge—digué.—Toca'm ara si goses.

I era ben palés que acabat de dir aquestes paraules se sentia tan segura de no ésser desorbada, com si hagués estat la mateixa reina de Dinamarca.

Tanmateix el germà llec va atrevir-se inquietar-la; però, sabent qui era, li parlà dolçament.

—Tu, muller del bandoler, cal que sàpigues que això és un convent de monjos, i que a cap dona li és permès de passar aquestes parets. Si no te'n vas, els monjos em miraran malament perquè m'he oblidat de tancar la porta, i potser, fins i tot, em treuran del convent i del jardí.

Però aquests precers eren inútils davant la muller del bandoler. Ella anava tirant el dret cap al recó de les roses i mirava l'hisop, de grises flors de lli, i el xuclament ple de corimbos ataronjats.

Veient això, el germà llec va creure que no hi havia més remei que correr al convent, a recaptar ajut.

Va tornar amb dos monjos cepats; i la dona del bandoler va comprendre que la cosa s'embolicava. Es va plantar, separant les cames, al mig del caminal, i va començar de cridar amb veu d'espinguet tota la horrible venjança que es pendria del convent si no li permetien de romandre-hi tot el temps que desitgés. Però, els monjos, creient que no l'havien de tèmmer, només pensaren en foragitar-la. Aleshores la dona del bandoler va fer crits esgarrifosos, es va tirar damunt d'ells, fent-s'hi a esgarrapades i mossegades, i els minyons van fer igual. Els tres homes no van trigar en assabentar-se que la dona era més forta que no pas ells. No els restava cap més recurs que entrar al convent per a demanar reforços.

En seguir el camí que dona a l'interior del convent, trobaren l'abat Hans, que venia a tota pressa per a esbrinar la causa de l'aldarull que se sentia a la part del jardí. Van haver-li de confessar que la dona del bandoler de Goïnge era al convent, i que no havent ells pogut foragitar-la, no tenien més remei que anar a cercar reforços.

Però l'abat Hans va renyar-los per haver acudit a la violència, i els va prohibir que cerquessin auxili. Va fer anar els dos monjos a llurs quefers, i

encara que ell ja fos vell i xacrós va anar-se'n al jardí, tot sol amb el germà llec.

Quan va entrar-hi l'abat Hans, la dona del bandoler es passejava igualment entre els petits terraplens. Poc eixia l'abat del seu astorament en veure la muller del bandoler. Estava vençut que ella en sa vida havia vist un jardí, i tanmateix, ella es passejava entre els terraplens, a cada un dels quals hi havia plantada una mena de flors diferents i inconeguda, i es mirava les flors, així com si es tractés de velles amigues. Son posat assegurava que ella coneixia l'eura, la sàlvia i el romaní. Davant unes flors somreia, davant altres movia el cap.

L'abat Hans amava el seu jardí tot el que li era possible d'amar una cosa terrenal i moridora. Per salvatge i perillosa que semblés la dona estranya, l'abat no pogué menys d'admirar que ella hagués lluitat contra tres monjos, per a contemplar després el Jardí a tot plaer. Va acostar-se-li, i li va preguntar dolçament si el jardí li plaia.

La dona del bandoler va girar-se bruscament envers l'abat Hans, perquè no esperava sinó parany i escames, però en veure sos cabells blancs i sa testa jupa, digué tota pacífica:

—A la primera llambregada em semblava de no haver mai vist en ma vida un jardí més bonic, però ara m'adono que no val tant com un altre jardí que jo sé.

L'abat Hans havia esperat, sens dubte, una altra resposta. Quan va sentir que la dona del bandoler havia vist un paradís més bonic que no pas el seu, una feble rojor va muntar per ses galtes arrugades.

El germà llec, que estava molt aprop, tenia ganes de donar una lliçó a la muller del bandoler.

—Aquest que parla—digué,—és el mateix abat Hans, que amb molta de perseverança i de bons esments ha aplegat, prenent-les de les més diverses procedències, les flors del seu jardí. Tots sabem que no hi ha jardí més ric que el seu a tota la contrada d'Escània, i no és raonable que tu que vius tot l'any a les boscuries esquerpes, rebaixis el preu de la seva obra.

—No vull en cap manera convertir-me en jutgesa teva ni seva—digué la dona del bandoler;—només dic que si us fos permès de veure el paradís que dic, arrencaríeu totes les flors que veiem aquí, i les arrencaríeu com si fossin cogula.

Però el jardiner ajudant estava gai rebé tan envanit de les flors com el mateix abat Hans, i en sentir aquestes paraules va posar-se a riure, menyspreador.

—Massa veig—va dir—que només parreu d'aquesta manera per a burxar-nos. Em plauria de veure el bonic jardí que deus haver-te engiponat entre els ginebrons i els pins del bosc de Goïnge. M'arriescaria a jurar per la salut de la meua ànima que en ta vida, fins el dia d'avui, no havies entrat en un jardí.

La dona del bandoler s'arborà d'ira en veure que tan ignominiosament la suposaven mentidera, i va exclamar:

—Es possible que fins avui no hagi entrat en un jardí, però vosaltres, monjos, que sou homes sants, hauríeu de saber que cada nit de Nadal el gran bosc de Goïnge es converteix en un ver paradís per a solemnitzar l'hora de la Naixença de Nostre Senyor. Nosaltres, els que vivim alt bosc, ho veiem cada any, i en aquell jardí he vist plantes de tanta magnificència i bellor, que no he pas gosat de collir-les.

El germà llec volia anar contestant-li, però l'abat Hans li va fer un senyal perquè callés. Perquè del temps de l'infantesa ençà havia sentit dir que cada nit de Nadal el bosc s'agencava amb meravellosos ornamentals. Més d'una vegada havia desitjat de presenciar el miracle però mai no ho havia aconseguit.

I això va fer que comencés de pregar i d'implorar de la dona del bandoler que li permetés d'estatjar-se a la cavorca en la nit de Nadal. No havia de fer sinó trametre-li un de sos minyons per a mostrar-li el camí; ell aniria tot sol fins a llur estatge a cavall i mai no els faria traïció; al contrari, els premiaria de la millor manera que estés al seu abast.

A la primeria, la dona del bandoler va refusar aquesta proposició perquè pensava en el seu home, en el bandoler, i en el perill que podria córrer a conseqüència de l'anada de l'abat Hans a la cavorca. Però el desig de mostrar al monjo que el jardí que ella sabia era de força més bellor que no pas el seu, va dominar les seves temences, i ella que va acabar dient que sí.

—No portaràs sinó un company—li digué.—I no ens parareu cap llaç ni cap emboscada; i prometràs, amb la teva paraula d'home sant, de no fer-nos mal.

L'abat Hans ho va prometre, i la dona dels bandolers, clos el tracte, se'n va anar. Però l'abat intimà al germà llec la ordre que no en digués ni una paraula a ningú d'allò que era tractat. Temia que els seus monjos, assabentats dels seus projectes, no toleressin que un home de la seva edat fes via cap a la cavorca dels bandolers.

Ell, per la seva banda, es prometia enèrgicament de no revelar el seu propòsit a ningú.

S'esdevingué al cap d'algun temps que l'arquebisbe Absalon de Lund va arribar a Oved, i va passar-hi la nit. Mentre l'abat Hans mostrava a son hoste el jardí, va refer-se-li a la memòria la visita de la dona del bandoler; i el germà llec que treballava el jardí, va sentir-lo com contava al bisbe el cas del bandoler que vivia feia molts d'anys bandejat al bosc. I va sentir a l'abat com demanava una lletra d'absolució per al bandoler, perquè pogués començar de bell nou una vida honrada entre els altres homes.

—Si tot continua igual que ara va dir l'abat Hans,—sos minyons, temps a venir, seran criminals pitjors que no llur pare, i aviat haureu de suportar allí dalt, al bosch, tota una trepa de bandolers.

L'Arquebisbe Absalon va contestar que, tanmateix, no podia permetre que l'únic bandoler d'aquelles boscuries es mesclés amb la gent com cal

NUVIS! J. ROSSET

Fotògraf

Antiga Casa Estrany

Especialitat en pintures i composicions fotogràfiques

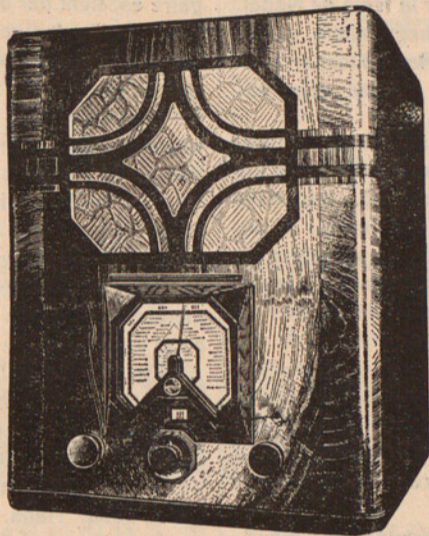
St. Francesc d'Assís, 8 - Mataró

PHILIPS RADIO

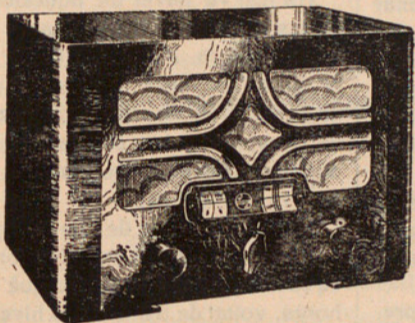
La marca de fama mundial
Presenta els moderníssims
receptors per a l'any 1935

Màxima garantia
i serietat
Grans facilitats de pagament

Selectivitat, Precisió,
Puresa, Potència
Ones curtes i llargues

Representant Oficial:
SALVADOR CAIMARI
Amàlia, 38 MATARÓ Telèfon 261

ARBRES - PLANTES - FLORS

FREDERIC PERA

Premi extraordinari
Exposició de Plantes i Flors, de Barcelona
Tardor de 1932

Grossa provisió i varietat
d'arbres fruiters

Especialitat en mimoses empeltades

Telèfon 136

MATARÓ

Mutua General de Seguros

FUNDADA EN 1907

Accidents del treball en la Indústria
de Mar i en l'Agricultura
Malaltia, Mort i Incendis

DOMICILI SOCIAL:

Balmes, 17 i 19 - Barcelona - Tel. 20755

CLÍNICA:

Temple, 5 - Badalona

Edificis de la seva propietat

DELEGAT A MATARÓ:

FRANCESC COBO

BIBLIOTECA POPULAR DE LA CASA DE ANOBBOS DE MATARÓ Sant Francesc d'Assís, 12

de les planes. Era millor per a tots que romangués allí dalt, al bosc.

L'abat Hans, tot exaltant-se, arribà aleshores a contar al prelat la història del bosc de Goïnge, que cada any s'agença de belles coses per Nadal.

—Si la llatzèria de l'ànima d'aquest mesquí no aconseguix encara d'evitar que les resplendors divines es mostrin a sos ulls—digué l'abat—és impossible que ells siguin massa depravats per a merèixer la clemència dels homes.

Però l'Arquebisbe va trobar la manera de respondre a l'abat Hans:

—Puc fer-te una promesa—digué somrient.—Qualsevol que sigui el dia que em facis a mans una flor del jardí de Nadal de Goïnge, et donaré una lletra que contindrà l'absolució de tots els bandejats pels quals intercedeixes.

El germà llec va comprendre que l'Arquebisbe, com ell mateix, no dava gens de crèdit a l'història de la dona del bandoler, però l'abat Hans no ho va reparar i va donar les gràcies a Absalon per la seva promesa excel·lent, i va afegir que de totes passades la faria a mans la flor promesa.

**

L'abat Hans va dur el seu projecte a compliment; i el dia de Nadal del mateix any no era pas assegut al seu convent d'Oved, sinó en camí envers el bosc de Goïnge. Un dels minyons esquerps de la dona del bandoler corria al davant d'ell; l'abat duia com a company el germà llec, el mateix que va abraonar-se a la dona del bandoler en el jardí.

L'abat Hans havia desitjat vivament d'empendre aquest viatge, i estava molt satisfet, aleshores de començar-lo. Però diferent era el parer del germà llec que l'acompanyava. Estimava quisap-lo l'abat Hans i no hauria permès de bona gana que un altre n'hagués estat l'acompanyant, i hagués veïllat per ell; però no creia que els fos atorgat de veure el jardí de Nadal. Es creia que tot allò no era sinó un parany que la dona del bandoler havia posat amb molta d'astúcia a l'abat Hans, per a fer-lo caure en les mans del seu home.

Tot anant cap a Tramontana, cap a la selva, l'abat reparava com a tot arreu els homes es disposaven a celebrar la festa de Nadal. A cada masia hi era encés el foc als rentadors per a escalfar el bany de la tarda. Hom transportava quantitats enormes de pa i vianda dels rebostos a les cases, hom duia grans feixos de palla de les pallisses per a amanir els paviments.

En passar davant les esglésies pageses, trobaren com el capellà i el sagristà anaven a penjar llurs tapisos més gentils; i quan arribà al camí que conduïa al convent de Bosjo, veien els pobres de la contrada com tornaven carregats de pans abundosos i de grans espelmes que hom els havia donat al brancal del convent.

Quan l'abat Hans veié aquells preparatius, va acuitar-se més. Pensava que a ell l'esperava una festa molt major que la que celebrés cap home.

Però el germà llec gemegava i vingia planye's en veient que ni havia masia, per petita que fos, que no es disposés a celebrar la festa de Nadal. Cada vegada es neguitejava més i conjurava a l'abat Hans a tornar-se'n, a no abandonar-se a mans dels bandolers.

L'abat Hans prosseguia el seu camí sense que el preocupessin gota els planys de son companyó. Va deixar a la seva esquena les planes i va arribar als límits deserts i salvatges de la llarga boscúria. El camí es feia cada vegada més penós. Ja només es destriava un tiranyet tot ple de pedruscalla i erissat de pinassa; ni ponts ni taulons no ajudaven al viant a passar els rius i els torrents. A mesura que tiraven endavant, feia més fred, i no trigaren a trobar el sòl encalifat de neu.

El viatge fou interminable i difícil. S'enfonsaven per tiranys laterals, d'allò més inclinats i llisquivols, passaven landes i bassols, travessaven matolls i creuaven arbres que el vent havia tirat a terra. Quan la nit els estalonava, el minyó dels bandolers els conduïa a una prada cenyida d'arbres alifssims i nus i de pins coberts de llur agut fullam. Darrera la prada se aixecava un penyalot, i al penyalot destriaren una porta feta de taulons massissos.

L'abat comprengué que havien arribat al terme del viatge i va descalçar. El minyó li obrí la porta feixuga, i l'abat veié l'interior d'una pobre cavorca enfondida a la roca, els flancs vivents de la qual romanien visibles. La dona del bandoler era asseguda al costat d'un bell foc de fions, encés al mig de la cavorca; de cap a cap de les parets hi havia jaços de vilordes i de moltes; a l'un d'ells hi dormia el bandoler.

—Entreu, gent d'allí baix!—va cridar, sense alçar-se, la dona del bandoler.—I fiqueu-hi també els cavalls, a casa; no fos que la fredor de la nit els malmetés.

L'abat Hans va entrar resolutament, i el germà llec el va seguir. L'estatge era d'un posat misser, atuit,

i no s'hi havia preparat cap cosa per a la celebració de la festa imminent. La dona del bandoler no havia amanit cervesa ni pa; no havia netejat ni fregat res. Els minyons s'atapeïen per terra, al costat d'una gran perola; però la menja que hi havia allí dins no era cap cosa de l'altre món; sopa escaldada i prou.

La dona del bandoler parlava amb autoritat i aplom, com si fos la muller d'un pagès ric.

—Asseu-te aquí, vora el foc, abat Hans—va dir—i menja si t'has portat menjar. Perquè em sembla que la menja que fem aquí al bosc no és gaire escaient per a menjar-la tu. I si el viatge t'ha fadigat, pots jeure en un d'aquests jaços. No tinguis por de dormir massa. Jo veïllaré a la vora del foc i et cridaré, per tal que puguis veure el miracle, segons el desitg que t'ha portat a aquest indret.

L'abat Hans, obeïnt la dona del bandoler, es va treure el seus queviures. Però el viatge l'havia fadigat en tanta de manera que amb prou feines podia menjar, i totjust va haver-se endegat en el jaç, va cloure els ulls.

El germà llec fou igualment invitat a triar un jaç per a reposar, però no va gosar a cloure les parpelles, perquè es creia obligat a vigilar el bandoler i a destorbar que s'aixequés i matés l'abat Hans. Tanmateix però, de mica en mica el son se'n va anar ensenyorint, i acabà adormint-se. En despertar veié l'abat Hans que havia deixat el seu jaç, i estava seguit vora el foc, conversant amb la dona del bandoler. El criminal, el bandoler mateix, també estava assegut vora el foc. Era un home secardi, de posat matusser i melangiós. Donava l'espatlla a l'abat Hans, fent veure que no escoltava el col·lotge.

L'abat Hans parlava de tots els preparatius per a la festa de Nadal que acabava de veure camí amunt, i va recordar a la dona del bandoler totes les festes i danses de Nadal on devia haver estat al temps de la joventesa, quan encara vivia entre gent de pau.

—Els vostres fills em fan una reançança!—digué l'abat Hans;—mai no podran corre disfressats pel carrer del poble ni jugar damunt la palla escampada de Nadal.

Al començament la dona del bandoler no feia sinó donar respostes eixutes i curtes, però de mica en mica es va tornar més comunicativa i va escoltar-se l'abat amb més esment. Però tot plegat el bandoler va decantar-se cap a l'abat Hans, allargant el puny clos fins a la cara de l'hoste.

—Monjo maleït—va dirli,—¿has vingut per arrencar del meu costat,

amb la feva vèrbola, la meva dona i els meus fills? ¿No saps que estic fora de la llei i que m'és defesa la devallada dels cims de la boscúria?

L'abat Hans va mirar-lo als ulls, de fit a fit

—El meu intent és de procurar que l'arquebisbe t'atorgui una lletra d'indult—li va dir.

En sentir aquestes paraules el bandejat i la seva dona van enjagar una rialla sorollosa. Massa sabien ells quina mena d'indult podia esperar-ne, un bandoler bosquerol, de part de l'arquebisbe Absalon.

—Molt bé—va dir el lladre boscà;—si jo rebo una lletra d'indult d'Absalon no tornaré a robar ni el preu d'una oca, paraula d'home.

El germà llec li va semblar una cosa molt lleïja que els bandolers fessin riota d'allò que els deïa l'abat Hans, però el que és aquest semblava d'allò més satisfet. Mai no l'havia vist el germà llec tan asserenat i tan dolç entre els monjos d'Oved com ara n'estava allí, entre els brutals lladregots.

Sobradament la dona del bandoler es va aixecar.

—Ens estàs parlant de tants d'enginyes que al capdavall en faràs oblidar el bosc—va dir.—Ja pot sentir-se d'aquí estant el so de les campanes de Nadal.

Tot just va haver dit aquestes paraules, tothom es va aixecar i es va tirar al defora. Però en el bosc, encara, no hi trobaren més que la negra nit i l'hivern embromat. Hom destriava el repic de les campanes que el mitjorn portava de molt enfora, i res més.

—¿Com el repic de les campanes podrà deixondir la boscúria morta?—va demanar-se l'abat. Perquè aleshores, voltat de les ombres hivernenques, li semblava força més impossible del que fins aleshores havia cregut que la selva pogués convertir-se en jardí.

Però quan les campanes van haver repicat una mica, una claredat sobtada va travessar la selva. Després la fosca va tornar a espesir-se igual com estava abans; però de bell nou eixia la llum. Ella lluitava com una broma resplendent entre l'arbreda negra, i transformava la nit en una auba naixent.

Aleshores l'abat Hans va adonar-se que la neu desapareixia d'en terra igual que si haguessin desencatífat, i la terra comensava de tenir verdes neixors. Les falgueres aixecaren els seus tanyes, cargolats com a bàculs de bisbe. Els brucs del turó i la murtra silvestre del bassol, es revestiren

Caldereria en Coure i Ferro

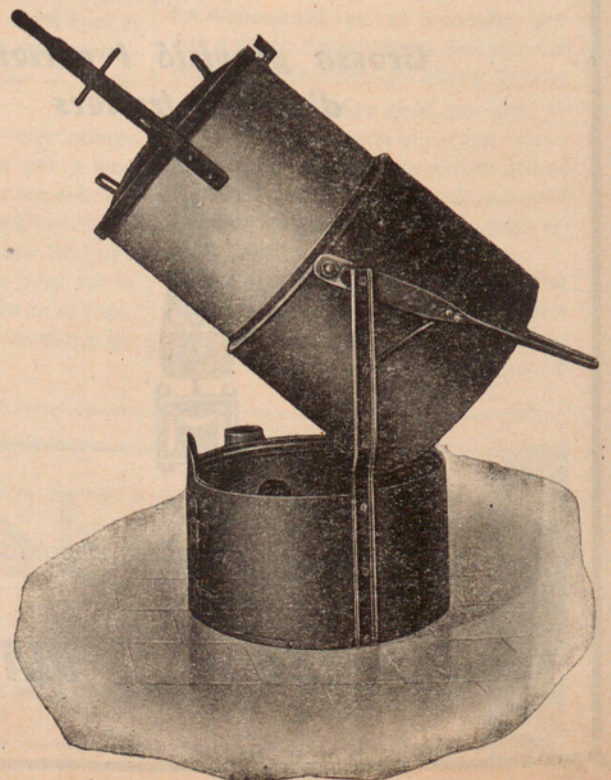
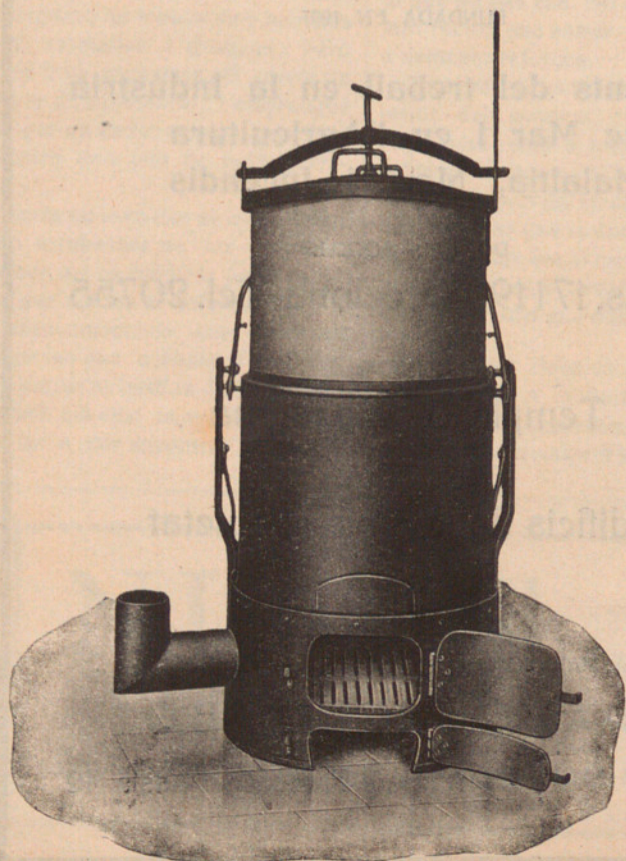
Emili Suria

Churruca, 39 - Tel. 303

Calderes volcables al vapor per a la preparació d'aliments per al bestiar.

en planxa de ferro i estanyada de l'interior

Núm. 1 - 200 litres - 375 pessetes
Núm. 2 - 325 litres - 550 pessetes
Núm. 3 - 450 litres - 775 pessetes

Turrons Superiors de totes classes

Neules - Vins - Xampanyes - Licors
PREUS REDUITS

Els dies 23, 24 i 25 regal de globus als clients

FÀBRICA DE GÉNERES DE PUNT

JOAN RIGUAL

RONDA D'EN PRIM, 70

MATARÓ

FRANCISCO MAURET MORAGAS

Construccions Mecàniques. **
Exclusivament per a la indústria del gènere de punt.
** Stock de peces de recanvi.

Gravina, 27

MATARÓ

Banc Hispano Colonial

(FUNDAT EL 1876)

Capital: Pessetes 40.000.000

Domicili social: RAMBLA DELS ESTUDIS, núm. 1 - BARCELONA

Reserves: Pessetes 11.300.160'73

Compra-venda de valors : Descompte i cobrament de cupons i títols amortitzats : Custòdia de valors, Girs, Tranferències, Cartes de crèdit, Ordres telegràfiques sobre tots els països del món : Acceptacions, Domiciliacions, Crèdits comercials simples i documentaris : Descompte i cobrament de lletres : Comptes de crèdits amb garantia de valors i personal : Préstecs sobre mercaderies, etc., etc.

COMPTES CORRENTS: A LA VISTA, ABONANT EL 2 per 100 D'INTERÉS ANUAL
IMPOSICIONS A TERMINI: a tres mesos, abonant el 3 per 100 d'interès anual
a sis » » el 3'60 per 100 » »
a dotze » o més » el 4 per 100 » »
CAIXA D'ESTALVI: amb llibretes abonant el 3'50 per 100 » »
Servei de guardioles per a estalvi a domicili.

Agències urbanes a Barcelona

(Sants-Hostafrancs), Creu Coberta, 124 - Plaça Palau, 4 - (Gràcia), Salmeron, 111 - (Sant Andreu), Sant Andreu, 146 - (Poble Nou), Pere IV, 189 - Ronda de Sant Antoni, 13 - (Clot), Mallorca, 547 - Ronda Sant Pere, 32 - Plaza Cataluña, 15

Sucursals a Catalunya

Arenys de Mar - Balaguer - Bellpuig - Cervera - Calella Figueres - Girona - Hospitalet de Llobregat - Igualada Lleida - Malgrat - Manresa - Montcada - Mataró - Olot Reus - Santa Coloma de Farners - Tarragona - Tortosa Valls - Vendrell - Vilafranca del Penedès.

Sucursal a Mataró: Rambla de Castelar, núm. 36 - Tel. 222

CASA BONANY

Riera,
41

CONTINUA AMB ÈXIT CREIXENT

LA
LIQUIDACIO
DE TOTS ELS ARTICLES

Mantes - Edredons - Llanes per a vestits i abrics

Preus sumament rebaixats

ABRICS PER A SENYORA
gust anglesat, 140 cms., a 3'75 pessetes, metre

Construcció d'emballatge i envasos, marcats i polits, per xampanyes, vins, licors, olis, etcètera, en fustes de pi i pi en totes les seves varietats. Especialitat en caixes per a l'exportació de fruites : : : : i verdures : : : :

DEMANEU MOSTRES I PREUS

Desitgen a llur clientela i amistats
un feliç Any Nou

ILLURO. 10 AL 18

MATARÓ

TELÉFON 151

Patinets, Tricicles, Cotxets, Cadiretes,
Bicicletes per a Senyora i Nen

Salvador Mascorda
(CASA PIU)

TALLER MECANIC
Construcció i Reparació de Bicicletes

Porta de Batlleix, 18
(Angels)

MATARÓ

J. Cassadó, 5
(Sant Brú)

AGÈNCIA DE TRANSPORTS
SERVEI RÀPID EN AUTO CAMIONS

Joan Serra i Cuadrada
Successor de E. Nogueras (a) Liru i de J. Boba

Servei especial combinat amb les més importants cases de Transports Marítims i Terrestres d'Espanya i Estranger responent de tota classe d'averies i substraccions.

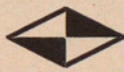
MATARÓ
St. Antoni, 51-Tel. 120

BARCELONA
Tantarantana, 23-T. 19913

SASTRERIA
MODELO

Desitja als seus clients i amics
bones Pasqües i un felix Any nou

11 - Rambla de Canaletes, 11
BARCELONA

Viatges i Turisme

Organització de viatges, excursions, comitives i peregrinacions. Billets de ferrocarrils nacionals i internacionals, passatges marítims i aeris, i tot quant tingui relació amb els viatges i turisme.

PER A INFORMES: **JOAN FONTANALS**
LEPANT. 50 MATARÓ TELÉFON 396

FERROS DECORATIUS
i construccions per a obres

Antoni March

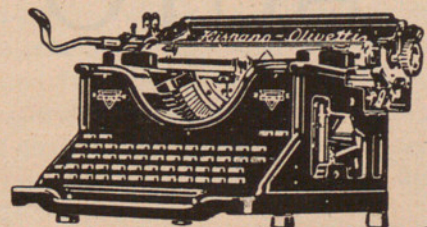
Fermí Galan, 301

MATARÓ

MÀQUINES D'ESCRIURE

d'ocasió, reconstruïdes, reparació de totes les marques, terminis peces de recanvi. Màquines de calcular. Servei de neteja i conservació visita mensual, trimestral, etc. Netejes a fons anuals amb ablaniment del cilindre gratuïtes, per a les màquines d'escriure dels senyors abonats

GENAR PARULL I RENTER
ARGÜELLES, 34 MATARÓ TELÉFON 362

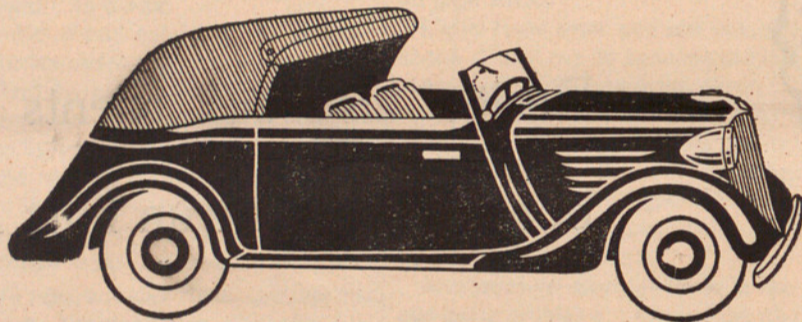
El cotxe que deuen adquirir

RENAULT

L'automòbil de l'any

RENAULT

La casa que té més experiència d'Europa

Gros assortiment de models turismes
en 8-11 c. v., 10-13 c. v., 4, 6 i 8 cilindres

CAMIONS INDUSTRIALS

des de 450 qgs. a 20.000 qgs. amb motor de gasolina
i de 2.500 qgs. a 20.000 qgs. amb motor d'olis pesats

PER A INFORMES I PROVES:

AUTO GARAIG MATARÓ

Telèfon 334